

GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

551. SAYI KASIM
2022

YAPAY ZEKA AKLİMİZİ
OKUYABİLİR Mİ?

FİYAT:
25 TL

İKİ CİHAN SAADETİNİN
FORMÜLÜ

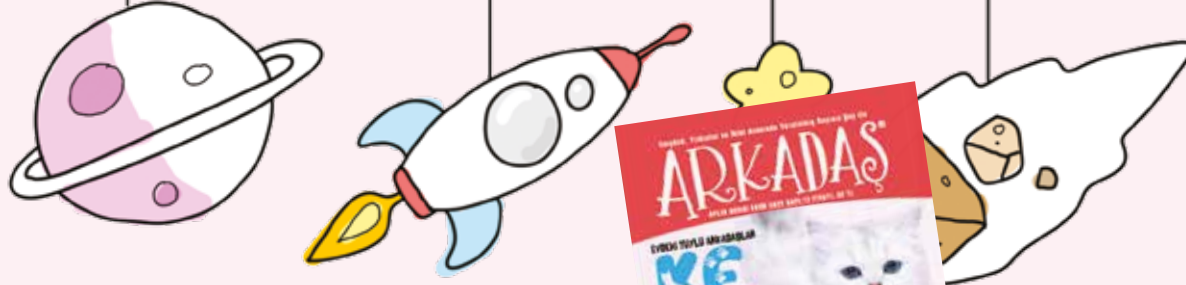
SAHABE
AĞAÇ

YENİ BİR SPOR DALI:
ANNE BABALIK

İNSAN, EĞİTİM VE
ÖĞRETMEN

CİNSEL KİMLİK SOSYAL ÖĞRENMEYLE OLUŞUYOR

KADIN VE ERKEK DIŞINDA BİR CİNSİYET GENİ YOK

Çocuklarınız için

Yeryüzü, Yıldızlar ve İhtis Arasında Yarattığımız Saygıya Şey İse
ARKADAŞ

**Çocuğunuzun resmini alttaki
whatsapp numaramıza yollayın**

**Ressam Muammer Erkul
Portresini çizsin!..**

WhatsApp: 0 549 505 60 01

(Gelen fotoğraflardan sırasına göre her ay iki kişinin portresi çizilecek ve Arkadaş Dergisi ile Instagram hesabında paylaşılacak.)

Abone Servisi İletişim Bilgileri
abone@zafdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

www.arkadasdergisi.com

Sizlerle

Kasım 2022

Merhaba değerli dostlarımız,

Her ay yeni bir sayı ve taze heyecanlarla yeni tuğlalar koyuyoruz kalp ve zihin binalarımıza. Hayatı, aynı şeyleri tekrar tekrar yaparak yaşıyoruz; fakat farklı noktalara başka iklimlere de böyle ulaşıyoruz. Zübeyir Gündüzalp'in ifade ettiği gibi: "Tuğlaları üst üste koymak tekrar değil tesistir." İşte sizlerden gelen olumlu dönüşler de inşasında çalıştığımız bu değerler tesisini hayal âlemimizde belirgin hale getiriyor. Bu güzel sonuçları görmek de bizlere şevk ve kuvvet veriyor. Ümidimiz o ki bunlar, Rabbimizin razı olduğunun da bir alametidir...

Kasım sayımızla birlikte 551. sayımıza ulaştık. Her zaman ifade ettiğimiz gibi bu büyük başarıda yazarlarımızdan, siz abonelerimize kadar binlerce kişinin emeği ve katkısı var. Zafer'in hayatımıza girmesinin üzerinden 45 koca yıl geçmiş. Bu zaman zarfında Zafer Dergisi, o kadar çok kişinin hayatına dokunmuş ki, insan hayret ediyor. Hangi ortama girsek, Zafer'le yolu bir şekilde kesişen ve en önemlisi de olumlu hatıralarla yâd eden birisiyle karşılaşıyoruz.

Madem böyle okunup atılan değil, hayatlara dokunan, derinden etkileyen, hatta insanlara Zafer'den önce Zafer'den sonra diye söyleten bir güzel mazisi var Zafer Dergimizin, buradan çağrı yapmış olayım: Zafer Dergisi ile ilgili hatıralarınızı dergimizde yayımlayalım. Zafer'le nasıl tanıştınız, hayatınızı nasıl etkiledi?.. İki sayfamızı bu hatıralara ayıralım. Böylece bu hatıralar unutulup gitmesin. Bu konuda yazdıklarınızı zafdergim@gmail.com adresine bekliyoruz.

...
Bu sayımızda Nevzat Tarhan Hocamız,

çok fazla tartışma konusu yapılan cinsel kimlik, cinsel yönelim, biyolojik cinsiyet konularında önemli tespitlerini yazıyor ve Oxford Üniversitesi tarafından 500 bin kişi üzerinde yapılan bir araştırma üzerinden, bu konudaki kasıtlı çarpıtmalara açıklık getiriyor. Sonuçta, üçüncü cinsel kimliğin varlığına dair bir genin olmadığı ortaya konuluyor.

Dünyanın en önemli ve hayati anlamlarından biri de burasının bir sınanma yeri olduğu. Her zamanın da kendine göre bir imtihanı oluyor. Bu zamanda da pek çokları, başta LGBT örgütleri gibi oluşumlar eliyle yapılan olumsuz yayınların ve faaliyetlerin etkisiyle, hayatlarına dair kararlar alıyor. Fakat bu kararların ardından nasıl bir hataya düştüğünü farkedenlerin sesleri duyulmuyor, insanlar bunları görme fırsatı bulamıyor.

Bu durum, anne babadan başlayıp toplum olarak herbirimize sorumluluklar yüklüyor. Gözümüz gibi sakındığımız evlatlarımızı kimlerin ellerine teslim ediyoruz!.. Çözüm ellerinden telefonu, tableti vs almak değil; faydalı içerikleri takip etmelerini sağlamak, bu içerikleri üretenlere destek olmak ve belki de en önemlisi evlatlarımızla olabildiğince fazla vakit geçirmek... Evet bunlar zor, ama onları kaybettikten sonra kahrolmak daha zor. Allah (cc) tüm çocuklarımızı, gençlerimizi muhafaza etsin.

...
Kasım sayımızın hazırlığında emeği ve katkısı olan tüm yazarlarımıza ve abone olarak destek olan tüm dostlarımıza teşekkür ediyoruz. Allah sizlerden razı olsun.

...
Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer Allah'ın...❖

— Editör

zafer

Ulusal Süreli Yayın

Kasım, 2022 / Sayı: 551

Fiyatı: 25 TL (KDV dahil)

İmtiyaz Sahibi:

Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği
İktisadi İşletmesi

Şirket Adına Yetkili: Cavit Çağlar

Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Sefa Saygılı

Yazı İşleri Müdürü ve Editör: Suat Ünsal

Kapak Grafik-Tasarım: Mücahit Taşkın

Abone Servisi: Betül Büken - Sibel Aydın - M. Çağla Karaca

abone@zaferdergisi.com

Gerçeğe Doğru Zafer Dergisi

Adres: Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya

Abone Merkezi ve İletişim Adresleri

Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya

www.zaferdergisi.com / zaferabone@gmail.com

İRTİBAT TELEFONLARI: 0 549 505 60 01 - 02 - 03

Nasıl Abone Olabilirsiniz?

Dergimize abone olmak ve yenilemek için telefonla arayabilirsiniz.

zaferabone@gmail.com adresine

isim, adres, telf. ve e-mail bilgilerinizi yollayabilirsiniz.

Abone Ücretleri

Yurt İçi abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): 300 TL /KDV dahil

Yurt Dışı abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): Avrupa 60 EURO

ABD: 70 USD - Avustralya: 80 AUD

Abone Ücretini Nasıl Ödeyebilirsiniz?

1- Kredi kartı numaranızı bize bildirerek ya da internet sitemizden ödeme yapabilirsiniz.

2- Bir PTT şubesine giderek POSTA ÇEKİ hesabımıza yatırabilirsiniz. (Lütfen posta çeki üzerine isminizi yazmayı unutmayınız.)

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 170 880 68

Alıcı adı: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi

3- Ayrıca aşağıdaki BANKA HESAP nolarına abone ücretinizi ödeyebilirsiniz.

Banka Hesap numaraları

Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi

TL HESAP NUMARALARI

(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)

-Kuveyt Türk Katılım Bankası İBAN: TR18 0020 5000 0957 7519 4000 01

-Türkiye Finans Katılım Bankası İBAN: TR59 0020 6001 0903 7795 3900 01

EURO ve USD HESAP NUMARALARI

(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)

-Kuveyt Türk Katılım Bankası

EUR: TR07 0020 5000 0957 7519 4001 02 BIC/Swift Code: KTEFTRIS

USD: TR34 0020 5000 0957 7519 4001 01 BIC/Swift Code: KTEFTRIS

Baskı-Cilt: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş. Cihangir Mahallesi Güvercin Caddesi No:3/1
Baha İş Merkezi, A Blok Kat:2 34310 Haramidere/İstanbul

www.mega.com.tr Tel: 0 212 412 17 00 Sertifika No: 44452

içindekiler

- 8 Cinsel Kimlik Sosyal Öğrenmeyle Oluşuyor...
PROF. DR. NEVZAT TARHAN
- 10 Kedi Dili ve İlginç Özellikleri
PROF. DR. Ş. HAKAN ATALGIN
- 12 Yeni Bir Spor Dalı: Anne Babalık
PROF. DR. KEMAL SAYAR
- 13 Kamera / Yaşanmış Öykü
HAZIRLAYAN: ASLINUR BAHAR
- 14 İnsan, Eğitim ve Öğretmen
AYTEN YADİGÂR
- 16 Çocuklarımız...
EZGİ AKGÜL
- 17 Kısaca Yaz, Ben Anlarım
ÖMER SEVİNÇGÜL
- 18 Çilingir
GAMZE KOÇ
- 20 Her İki Hayat İçin Mutluluk Formülü
PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR
- 21 Şadırvan / Bir Hatıra
YÜKSEL KARAHAN
- 22 Sahabe Ağaç
PROF. DR. FATİH SATIL
- 24 Bilinç Nasıl Oluşur?
PROF. DR. SEFA SAYGILI
- 25 Alacağından Vazgeçen Adam / Saadet Asrından
HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM
- 26 Hak, Bâtıl Karşısında Ne Zaman Yenik Düşer?
MEHMET DİKMEN
- 29 Zaman Geçerken
DR. NAZLI ÖZBURUN
- 30 Aslını Gösteren Pencere
SELİM GÜNDÜZALP
- 32 Yapay Zekâ Aklımızı Okuyabilir mi?
NIHAL BALCI
- 38 Portakal Çiçekleri
HALİL İBRAHİM SERT
- 40 Gıybet Neden Günahdır Bilir misin?
**ESER ÖLÇER
PSİKOTERAPİST**
- 42 Işınlara Sırlarla Dolu Dünyası
PROF. DR. OSMAN ÇAKMAK
- 44 Öylesine Bir Hikâye
ELİF E. BAYRAKTAR
- 46 Ninelerin Çantasından Çıkan Çocuk Resimleri
MUAMMER ERKUL
- 48 Kalb Nedir? Kalbin İçindeki Kâinatı Yutan Mana!
FATİH BAHADIR KAYA
- 50 Karınca Kanatlanınca / Hayalin İçinden Öyküler
HÜSEYİN BURAK UÇAR
- 52 Kan Pulcukları (Trombositler)
DR. SELÇUK ESKİÇUBUK
- 54 Yazarımız Doç. Dr. Rasim Soylu ile Sanatı ve 'Sanatın Büyüsü' Kitabını Konuştuk
**SÖYLEŞİ: SERDAR ÇINAR
DANIŞMAN**
- 54 'Çocuğumuzu zekâsını geliştirmek için çok şey denedik. Fakat derslerde istediğimiz başarıyı gösteremiyor.'
**FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN**
- 59 Karikatür / Hal Dili / Yeni Bir Başlangıç
OSMAN SUROĞLU

6 Satır Arası

41 Hazır Cevaplar

58 Düşünceler

Bir ağaç büyürken, körpe ve yumuşaktır. Ama kuru ve sert hale geldiğinde, ölüp gider. Sertlik ve güç, ölümün arkadaşlarıdır. Esneklik ve zayıflık, varoluşun tazeliğinin ifadeleridir. Kendini sertleştiren hiçbir şey kazanmayı başaramaz.

— A. Tarkovski

İsmet Özel, serçeleri uykuya yatıran, kırılğan kanatları kucaklayan 'huzur'un adresini arıyor. "Korku yok onlara, mahzun da olmazlar..." adasına yelken açıyor:

"Azıcık gece alayım yanıma yalnız / Serçelerin uykusuna yetecek kadar gece."

Victor Hugo'nun sözü düşüncelerin derinliklerinden çıkagelmiş; elmas gibi:

"Elması yerin derinliklerinde aradığın gibi, gerçeği de düşüncelerin derinliklerinde arayacaksın."

Hayatınızın her anında hayal ortakları ve hayal katilleriyle karşılaşacaksınız.

Eğer hayal katillerinin etkisinde kalırsanız, gerçekleştirmek istedikleriniz hep birer hayal olarak kalacak...

— Doğan Cüceloğlu

Umut, her şeyin tam olarak doğru sonuçlanacağını ummak değildir; sonuç ne olursa olsun, bunun bizim için 'bir anlam ifade edeceğini' ummaktır.

— V. Havel

Nihad Sîris, sessizliğin nabzını dinleyerek, güzelliğin kalbine giden yolu işaret ediyor...

Sükûnet, can kulağını koymak olmalı varlığın göğsüne:

"Kâinattaki en güzel şey, uzaktan gelen yumuşak sesleri işitmemize imkân veren sükûnettir."

Büyük Âlim Farabî'den hayat kurtaran tavsiyeler:

- Her halini anlatan değersizleşir.
- Herkese güvenen yolda kalır.
- Her sırrını açığa vuran yalnızlaşır.
- Her meziyetini ortaya döken tükenir.
- Her bildiğini söyleyen cahil sayılır.

Okunacak bir sürü iyi kitap var, oturun ve okuyun biraz. Oturun şuraya da ruhunuzu kurtarın!

— Emily Bronte

Nurettin Topçu, Allah'ın "şah damarı yakınlığı"nın adresini yazıyor: "Kendimiz dışında nereye koştuyusak, gurbette kaldık." Ne kadar kendi içine dönerse insan, o kadar yakın yakınlıklara, o kadar rahmetin avuçlarında, o kadar şefkat pınarının başında. Rabbine dönmesi insanın, kendine gelmesi değil de nedir kil..

Değişimsiz gelişim olmaz; kafalarını değiştirmeyenler hiçbir şeyi değiştiremezler.

— G. B. Shaw

Rabbim! Beni yaratmışsın. İnsan şeklinde görünürüm Terlerim yazın, üşürüm kışın. Düşünürüm, düşünürüm.

— Ziya Osman Saba

Cinsel Kimlik Sosyal Öğrenmeyle Oluşuyor...

PROF. DR. NEVZAT TARHAN

Bir erkeğin kendini kadın, bir kadının ise kendini erkek gibi hissetmesi normal mi? Neden böyle hisseder?

Bunun bilimsel bir kanıtı var mı?

Bu yazımda son dönemin çok konuşulan ve bir o kadar da tartışılan başlıklarından cinsel kimlik, cinsel yönelim, biyolojik cinsiyeti ele alacağım.

Konfüçyüs, toplumu inşa etmeye kavramların inşası ile başlanacağını söyler. Kavramlar, kelimelere hapsedildiğinde yanlış anlaşılır. Cinsiyet konusunda popüler kültürün toplumlara dayattığı yeni bir dil var. Biyolojik cinsiyet genetik, kadın ve erkek olarak tanımlanmaktadır. Oxford Üniversitesi tarafından üçüncü cinsel kimliğin varlığı araştırıldı fakat böyle bir genin olmadığı ortaya kondu. Bu çalışma 500 bin kişi üzerinde yapılan, kanıta dayalı bir çalışmadır.

Üç cinsiyet çeşidi bulunuyor. Bunlar biyolojik cinsiyet, cinsel kimlik ve cinsel yönelim. Cinsel kimlik konusunun bilimsel ve biyolojik bir temeli yok. Sosyal ve kültürel öğrenmeyle oluşuyor. Bunun birçok kanıtı var.

Bu olaylardan biri de Oxana Malaya Vakası. Ukrayna'da bebekken ormanda kaybolan ve 3 yaşında bulunan çocuk, hayvanlarla yaşadığı ve cinsel kimlik görmediği için erkeksi ve kadınsı davranmıyor. Bu tür vakalar cinsiyetin genetik ile değil epigenetik ile oluştuğunu ortaya koydu.

Amerika'da yayınlanan bir cinsel kimlik ölçeği var. Üsküdar Üniversitesi olarak Türkçe

halini web sitemizde yayınladık. Bu ölçekte cinsel kimlik bozuklukları ortaya koyuluyor. Bunlar sosyal öğrenmeyle oluşur ve eğer kişi de kabul ederse terapi gerektirir.

LGBT gibi akımlar tamamen politize olmuş yapılardır, psikiyatrinin değil sosyolojinin konusudur...

Cinsel kimlik ve yönelim konusunda anne babanın yaklaşımı çok önemli ve belirleyici. Ergenliğin yaşı resmi olarak 18'dir. 18 yaşına kadar cinsel vasi anne babadır ve böyle durumlarda çocuğun istediği cinsel tercih ve yönelimleri onaylayıp onaylamama hakkına sahiptir. Aile çocuğun tercihlerini resmi olarak 18 yaşına kadar onaylamayabilir. LGBT gibi yaklaşımlar tamamen politize olmuş yapılardır. Bunlar toplumlar ve aileler üzerinde özgürlük adı altında baskı ve yönlendirme yapmaktadır. Bu gibi yapıların baskılarına kapılmamak gerekiyor. LGBT vb. oluşumlar şu anda pedofilinin bir özgürlük olduğunu hatta pedofil evlilikleri savunuyorlar. Bu kabul edilebilir bir şey değildir, sosyal patolojidir. Hukuki ehliyeti olmayan bir kimseyi erotik materyal olarak

kullanmak, özgürlük değildir. Bu fikirlerin hiçbir bilimsel dayanağı yoktur.

Dünya nüfusunun azaltılması hedefleniyor!

Psikoloji; akıl, beyin ve kültürdür. Üçü birleştiğinde psikolojik bütünlük ortaya çıkıyor. Bize gelen eşcinsellik konusuna ilgili vakalarda yüzde 50 oranında artış yaşandı. Son 5 yılda daha da arttı ve artmaya da devam edecek. Batı eğitimi alan psikologlar çocuğunun genetiği böyledir kabul edin diyorlar. Hayır, böyle bir genetik kod yoktur. Küresel sermaye ve BM Nüfus Planlama Fonu dünya nüfusunu azaltmak için eşcinsel yaklaşımları fonluyor.

Cinsel kimlik bozukluğu olarak gelen vakalarda önce cinsel kimlik bozukluğu ölçeğini uyguluyoruz. Kişinin cinsel kimliğini ortaya koyduktan sonra, cinsel yönelimini araştırıyoruz. Bu kişiler erken ergenlik dönemindeyseler tedavi imkânlarından faydalanıyorlar ama 15 yaşını geçtikten sonra anne-babanın sadece uyarı vazifesi var. Aile çocuğu zorladığında ters tepki ile çocuğu kaybediyor. 18 yaşından sonra zaten ailenin söz hakkı kalmıyor, ayrı bir birey olduğunu kabul etmek gerekiyor. Fakat aile onaylamama hakkını da kullanarak, çocukta bir soru işareti bırakmalı. Bu durumun değerlerimize uymadığını ifade etmeli. Ailelerin çocuklara kültürümüzü öğretmek gibi bir sorumluluğu var.

Korkuya değil, şefkat ve merhamete dayalı dindarlık oluşturulmalı

Din, dil ve toplumsal öğretiler kültürel standartlar arasında yer alır. Şu anda dini sağlamlığın yerini bilimsel sağlamlık aldı. Bu gerçeği hoşumuza gitse de gitmese de kabul etmek zorundayız. Dini anlayışımızı eleştirel düşünce sınavından geçirmeliyiz. Bu şartlar geçerli olmadığında gençler gerçeği kabul etmiyorlar. Bu zamanda ikna ve inandırma yöntemi geçerli.

Anne-baba çocuğu korkutarak yetiştiremeyecek. Evde sevgiden daha önemli bir duygu, şefkat duygusu vardır. Şefkat ve saygı duygularının yaşatıldığı evde çocuklar farkında olmadan ebeveynlerini taklit ederler. Çocuğa öyle bir ebeveynlik yapmak gerekiyor ki, çocuk, ben buldum bu benim özgür irademle

aldığım karar demeli. Ebeveyn korkusuyla alınan kararlar kalıcı olmaz. Korkuya değil, şefkat ve merhamete dayalı bir dindarlık oluşturmak gerekiyor.

Dijital ortamda iyi örneklikler oluşturabilmek çok önemli

Her ergen kimlik karmaşası yaşar. Bazı psikoloji ekolleri ergenlik dönemini 'normal şizofrenik dönem' olarak tanımlar. Çocuğun kahramanı kim ise çocuk onu taklit eder. Anne-baba ve öğretmenler gençler için örnek alınacak modellikler ortaya koymalı. Çocuk, ben kime yönelmeliyim diyerek etrafına bakar, biraz aileden biraz toplumdan örnekler alarak kendi kimliğini inşa eder. Böyle durumlarda çevredeki rol modeller çok önemli.

İnternet ve sosyal medyanın bu anlamda tehdit ve fırsat boyutları var. İnterneti iyi yönde kullanırsak iyi özelliklere neden olur. Gençler dijital çağda yaşıyor, sosyal ortamda muhakkak iyi örnekleri anlatabilmek gerekiyor.

Bir ailenin en büyük eğitimi iyi insan yetiştirmektir. İbn-i Haldun, "İyi bir insan yetiştirmesen ona bıraktığın mirasın kıymeti yoktur." der. En güzel miras çocuğa iyi bir ahlaki öğretidir. Bunu yaptığımız zaman hiç korkmayalım, çocuk başta bir iki hata yapar ama sonra hakikati bulur.

Kimse yüzde 100 erkek veya kadın hissedemez...

Gençlere cinsel kimlik seçiminin genetik olmadığı, biyolojik doğayla ilgili olmadığı, doğumsal değil tamamen edimsel olduğu hatırlatılmalı. Bir erkeğin kendini kadın, bir kadının ise kendini erkek gibi hissetmesinin bilimsel bir kanıtı yok. Kimse yüzde yüz kadın veya erkek olamaz, hepimizin içerisinde bu duygular bulunuyor. Yüzde ellinin üzerinde hangi duygu baskınsa o cinsiyet ortaya çıkıyor. Bu kişilere şu anki ruh haliyle değil, 5-10 sene içerisindeki durumunu düşünerek karar vermeleri tavsiye edilebilir. Çünkü ameliyat olarak cinsiyetini değiştirenlerin çoğu ileride vaz geçebiliyor. Bu sebeple, bu konuda kararsız olanlara uzun vadeli düşünmesi tavsiye edilebilir. ❖

Kedi Dili ve İlginç Özellikleri

PROF. DR. Ş. HAKAN ATALGIN

Peygamberimizin eşi Hz. Aişe (r.anha) tarafından yapılan rivayete göre Resûlullah Efendimiz (as): “Şüphesiz ki kedi necis (pis) değildir, o da ev halkından bazısı gibidir” buyurdu. Bu hadisi şerif bize kedilerin temiz olduğunu bildirmektedir.

Kediler evimizin neşesi, mübarek hayvanlardır. Kediler iddia edildiği gibi nankör değildir. Aksine nimeti Allah’tan bilecek ve sahibine minnet etmeyecek kadar asil hayvanlardır. Kediler nimeti alır minnetsiz yer, nimeti vereni ve asıl sahibini bildiğinden yemekten sonra arkasını döner gider, o yüzden insanlar tarafından maalesef nankör olarak bilinirler.

Ev kedileri uyanık oldukları zamanlarının %24’ünü kürk mantolarını yalayarak

temizlemek, tımarlamak için harcarlar. Bu bakım kedinin pireleri, tozları, kirleri, gevşek tüyleri temizlemeye ve aşırı vücut ısısını düşürmesine yardımcı olur. Tımar yapılmadığında, fazla döküntüler kürkü birbirine dolaştırabilir ve bu yüzden cildin çekilmesine ve hatta enfeksiyona neden olabilir.

Sağlıklı bir kedinin tüyleri parlak ve temizdir, bir kedinin tüyleri birbirine dolaşmış ve kötü görünüyorsa o kedi büyük bir ihtimalle kendini iyi hissetmediği için kürkünü tımar etmemiştir, bu durum kedinin hasta olduğunu veya susuz kaldığını gösterebilir.

...

Peki tımarlamak nasıl mı olur? Tabiki dilleri ve papilla filiformisleri ile...

Dil kas yapısında bir organdır. İnsan ve kedide kısa ve geniştir. Dilin birçok görevi olduğu için hayvanlar için önemi büyüktür. Dil hayvanlarda; fırça, tarak, mama taşıma, kepçe-kaşık, tat alma, ses çıkarmaya yardımcı, temizlik, öğütme, yara temizleyici ve ısı düzenleyici olarak görev yapar.

Dil mukozası üzerinde iki tip papilla (çıkıntı) bulunur. Bunlardan birisi papilla mekanica’dır (mekanik etkili papillalar). Bu çeşit papillalar ağız içindeki gıda maddelerinin dışarıya dökülmesini engelleyerek, yemek borusuna doğru yönelmesini sağlar. Bunların üç çeşidi vardır. Bunlar papilla filiformes (ipliksi), papilla conicae (konik şekilli, yanaklarda da görülen, geniş getirenlerde) ve papilla lentiformes (mercimek şeklinde)dir. Diğerisi ise (papillae gustatoria) tat alma fonksiyonuna sahip olanlardır. Bu tip papillalar; papilla fungiformes (mantar şeklinde), papilla vallatae (hendeksi) ve papilla foliatae (yaprak şeklinde)dir.

Yazımızın konusu olan papilla filiformes ise iplik şeklindeki papillalardır. Dilin üst ve yan yüzünde bulunurlar. Yönleri arkaya doğrudur. Kedide ve geviş getirenlerde sert ve boynuzlaşmıştır. Hani sevimli kedicikler elimizi yaladığında içimizin bir hoş olmasını sağlayan ve gıdıklayan bu papillalardır.

...

Kedi dili üzerindeki diken şeklindeki papilla filiformis’in tek görevi sadece ağız içindeki gıda maddelerinin dışarıya dökülmesini engelleyerek, yemek borusuna doğru yönelmesi sağlamak değildir. Bu papillanın bilinen daha farklı görevleri de vardır. Vücut sıcaklığını düşürmek için de görevlidir mesela...

Kedi dili, kürk tabakasını temizlemek ve soğutmak için tükürük dağıtabilen çok işlevli bir araçtır. Papilla filiformisler suyu emen içi boş oyuklara sahiptirler. Tükürük, dilin ortasındaki oluğa akıtılır, bu tükürüğün kürkün derin boşluklarına girmesi, deriye temas etmesi için gereklidir. Biriken tükürük, kanı ve diğer kirletici maddeleri çözebilen enzimler

içerir. Ayrıca tükürük buharlaştıkça cildi doğrudan soğutur.

Bu papillalar, tüylerinin dibine tükürük uygulamak için de gereklidir. Bu papillalar olmadan, dilin yüzeyindeki tükürük, kürkün yalnızca üst tabakasını ıslatır ve altındaki kürke ulaşamaz. Papilla boşluklarındaki tükürük, dilin üst kısmındaki toplam sıvının sadece %5’ini oluştururken, kedi derisinin yakınında tükürük birikmesi, bir kedinin termoregülasyonu için gereken soğutmanın %25’i kadarını sağlayabilir. Kedilerin sadece patilerinde ter bezleri bulunur. Bu nedenle, tımar etmenin kedilerin termoregülasyonuna (vücut ısısı düzenleme) yardımcı olduğu bilinmektedir. Gerçekten de, diğer birçok hayvan da serinlemek için kendilerini yalar.

...

Bir kürk yüzeyini tımarlayan yetişkin bir evcil kedinin ağır çekim kaydını izlerseniz dört aşamadan oluştuğu görülür. Bu aşamalar; dilin uzatılması, dil dokusunun yanal genişlemesi ve sertleşmesi, dilin kürk boyunca süpürülmesi ve dilin U şeklinde bir kıvrımla geri çekilmesidir. Bu şekilde hem en çok tüye temas edilmiş olur, hem tüyler çok fazla tükürük ile ıslanmış olur, hem vücut ısısı düşürülmüş olur ve dökülmüş tüyler, kirler temizlenmiş olur.

Papillanın esnek tabanı kopmuş tüylerin dilden kolayca alınmasına izin verir. Bu çok işlevli dikenler, kürkü oluşturan kılların birbirinden ayrılması, temizlenmesi ve biriktirilip atılması için teknolojilere ilham vermiştir. Böylece yeni tip fırçalar imal edilmiştir.

Kediler mübarek addedilmiş hayvanlardır. Bu ev arkadaşlarına kendini temizleyecek anatomik özellikler verilmiştir. Anatomik olarak neredeyse tüm vücudunu yalayarak temizlemesi mümkündür. Buna yukarıda bahsedilen dili ve dilinin papillalarının temizleme özellikleri de dahil edilince ne kadar temiz bir hayvan olduğu aşikârdır. Hz. Peygamberimizin (sav) sevgisine mazhar olmasının bir hikmeti de bu olsa gerek. ❖

Yeni Bir Spor Dalı: Anne Babalık

PROF. DR. KEMAL SAYAR

Anne tedirgin. Çocuğunu bir kurstan ötekine, bale dersinden binicilik dersine koşturuyor. Yetmiyor, özel öğretmenlerden evde ders aldırıyor. Bunu yapmak zorunda hissediyor kendisini, çünkü kendisiyle benzeri konumlarda olan hemcinsleri böyle yapıyor.

Bir başkası, dostlarının önünde henüz dört yaşında olan çocuğunun zihinsel becerilerini görücüye çıkarıyor. Çocuğunun bu yaşta aritmetik işlemleri yapabilmesiyle övünüyor. Bu yetenekte elbette kendi emeklerinin payı var, takdir edilsin istiyor. Değil mi ki çocuğu için işinden ayrıldı, bunun sağladığı bir fark olmalı ve bu fark başkalarınca da görülmeli.

Bir başka anne, kimse çocuğunu okşamamam, öpmesin istiyor. Babaannesini bile ona fazla yakınlaşsa rahatsızlık duyuyor. Kimden hangi mikrobun geçeceğini bilemeyeceği için, çocuğunu insanlardan yalıtarak korumak istiyor.

Türk orta sınıfından üç anne, çocukları konusundaki hassasiyetleriyle bize yeni bir sporun doğuşunu müjdeliyor. Rekabetçi, yorucu, rakiplerinizi her an kollamanızı gerektiren, insana durup dinlenme şansı vermeyen yeni bir spor dalı: Anne babalık!

...

Anne babalık tarzımız kimileyin kendi endişe ve kafa karışıklığımızı, kimileyin de zamanın kültürel iklimini yansıtır.

İnsan ilişkilerinin pek azının uzun ömürlü olduğu bir zamanda, çocuk müstesna bir duygusal eş olarak görülüyor. Önceleri evlilik, hayat arkadaşlığı, dostluk veya ideolojik dayanışmadan beklenen güven, bugün daha çok çocuktan isteniyor. Evlilik veya dostluğun aksine, bir anne babayı çocuğa rapteden bağlar yitip gitmiyor. Eşler ve arkadaşlar gelip gidiyor ancak çocuk kalıyor.

İşte böyle bir iklimde çocuğun öneminin arttığına, çocukluğun ahlaki bir statü olarak yüceltildiğine tanık oluyoruz. Tanınma arzusu kendisine uygun bir çıkış bulamadığında, insanlar kendilerini çocukları üzerinden geçerli kılmak istiyor.

Yalnızlığın yegâne alternatifi, sevme ve sevilme umudu olarak çocuk. Belirsiz yetişkinler evreninde, çocuklara yapılan duygusal yatırım giderek artıyor. Boşanma ve ayrılma ile hayat arkadaşlığı son bulabilir, ancak çocuklarımız hep bizim çocuklarımız olarak kalırlar. Çocuklarımız, akışkan bir dünyada değişmezlik duygusu sağlayarak bizi endişelerimizden kurtarır.

Tuhaf olan şu ki, orta ve üst gelir katman-

larında yer alan ailelerin bu çocuk kutsaması, evin dış kapısında sona erer. Kendi çocukları konusunda kılı kırk yaran anne babalar, başkalarının çocukları söz konusu olduğunda vurdumduymaz kesiliverir. Sadece kendi çocuklarına yatırım yapar, diğer çocukları görmez ve işitmezler. Anne babaların evin mahremiyetinde çocuklarına yönelttikleri o derin duygu, başka insanların çocuklarına karşı yaşadıkları sorumsuzlukla büyük bir tezat oluşturur.

Çocuğu sürekli bir dikkatin odağında tutmak, ona iyilik etmek anlamına gelmiyor. Daimi bir dikkatle büyüyen çocuklar sorunlarla tek başlarına yüzleşmek, dünyayı tek başlarına keşfetmek, yalnız başlarına oynamak istemeyebilirler. İleride, ilgi odağı olmadıkları durumlarda zorluk yaşayabilirler. Çocuğun imge dünyası, yetişkinlerden uzak ve yalnız kalarak gelişir. 'Aşırı' anne babalıktan, çocuğun boş zamanını tika basa doldurmaktan kaçınmak lazım. Anlayacağınız, gerektiğinde çocuğun yanında olmak ama bazen de ona gölge etmemek gerekir!

Sportmen anne babalara duyurulur. ❖

Yaşanmış Öykü

Kamera

HAZIRLAYAN: ASLINUR BAHAR

İstanbul'un bir semtinde hırsızlar bir eve girdiler. Fakat kısa sürede ev sahibinin de evde olduğunu görünce atar topar kaçtılar. Hırsızları farkedene ve deliye dönen ev sahibi de haliyle peşlerine düştü.

Uzun bir koşturmacanın ardından hırsızlar izlerini kaybettirdiler.

Ev sahibi de dışarıya pek uygun olmayan kıyafetiyle ortada kalakaldı. Çaresiz ve bitkin bir halde etrafına bakınırken yanında bir taksi durdu ve yardıma ihtiyacı olup olmadığını sordu.

O haliyle yürümek istemeyen ev sahibi, evine bırakırlarsa çok memnun olacağını söyledi. Taksideler de ev sahibini alıp evine bıraktılar.

Ev sahibi çok müteşekkir olarak taksiden indikten sonra, doğrudan kamera kayıtlarına bakmaya gitti; belki bir ipucu bulabilirdi.

Kamera kayıtlarını izlerken gözlerine inanamadığı bir şeyler buldu: onu taksileriyle evine bırakanlar, kovaladığı hırsızlardı. ❖

İnsan, Eğitim ve Öğretmen

AYTEN YADİGÂR

Anaokulundan itibaren içinden geçilen eğitim süreçleri, çocuklar ve gençler için kendini tanıma ve hayata hazırlanma yolunda adım adım mesafe kat etmek demek. Bu kurumsal işleyişin bir parçası olana dek anne baba ve diğer aile üyeleriyle yapılan yolculuk, bundan sonra okul arkadaşları ve öğretmenlerin eşliğinde devam ediyor. Örgün eğitim, derslerde bilgi edinmenin yanı sıra sosyalleşmenin gerçekleşmesine imkân veren bir ortam. Akranlarla iletişim ve etkileşim, öğretmenlerin hal dili ile anlattıkları, kullanılan üslup ve sorun çözme yöntemleri gibi pek çok husus yeni neslin aklını ve ruhunu terbiye etmede etkili oluyor, hayat boyu silinmez izler bırakıyor.

İnsan sevgi, ilgi ve emekle büyüyor. Hayat yolculuğunda anne babadan sonra en çok öğretmenlerin emeği var üzerimizde. İnsan potansiyelinin değerlendirilmesi, doğru işlenmesi ve yönlendirilmesi noktasında mesleğine gönülden bağlı, insanı seven, gerektiğinde fedakârlık yapabilen, idealist öğretmenlerin varlığı çok önemli. İnsan kazanmanın yolu buradan geçiyor. Bu aynı zamanda insan kaynaklarını doğru değerlendirmek demek.

Çünkü çocuklar ve genç nüfus geleceğin mimarları ve bir ülkenin sahip olduğu en büyük zenginlik. Onlar iyi yetişirse gelecekte ümitvar olmak mümkün. Sorgulama ve sistemli düşünmeyi öğrenmiş, muhakeme yeteneği kazandırılmış vicdanlı nesiller ile geleceğe umutla bakılabilir.

Öğretmenlerin şefkat, özveri ve sabırla, zorluklara göğüs gererek ve yüksek sorumluluk duygusu ile öğrencilerine verdikleri her bir emek, ülkenin geleceğine ve insanlığa çok büyük yatırım anlamına geliyor. Ben idrakinin yanısıra aidiyet duygularına sahip ve toplumsal sorumluluklarının farkında olan bir gençlik tabii ki ülkesi ve insanlığın hayrını düşünen bir hassasiyet ve donanımla hayata karışacaktır.

...
Öğretmenlik üzerine yazılmış eserler var. Bunlardan biri de Gregory Petrov'un "*İdeal Öğretmen*" adlı romanı. Toplumun cehaleti ve çaresizliğini gidermek ve gizli kalmış cevherleri keşfetmek için üniversitedeki prestijli kariyerini bırakıp köyünde sıradan bir öğretmen olmayı seçen matematik profesörü Rachinsky'nin

öyküsü anlatılıyor eserde. Hayatta önemli olan nedir ve ömrün sonuna geldiğinde anlamlı bir hayat yaşadım diyebilmek için ne yapmam gerekiyor sorularına cevap arayışında onun bu tercihi ve göze aldığı zorluklar dikkatimize sunuluyor.

Rachinsky bir roman kahramanı. Gerçek hayatta da nice kahraman eğitimciler var. İdealleri uğruna verdikleri mücadele ile sadece kendi döneminde yaşayan insanlara değil, sonradan gelenlere de yol gösteren ve güzel örnek olan...

Celal Hoca adıyla da tanınan Mahmud Celeleddin Ökten bunlardan biri. Akademik donanım, bilgi birikimi ve insani hasletler bakımından güzel bir örnek; imam hatip okullarının açılması için verdiği mücadele ile de öncü bir şahsiyet. Dar'ül Fünun Edebiyat bölümü mezunu, medrese âlimlerinden aldığı özel derslerle kendini iyi yetiştirmiş, Arapça, Farsça, Fransızca'yı çok iyi bilen, hem İslami ilimlere hem Batı düşüncesine vakıf olmasının yanı sıra güçlü hafızası, her zaman gayretli ve iyimser olması, hiç bir zaman mazeretlerin arkasına sığınmayıp her zaman iş üretmekten ve mücadeleni yana tavır koymasına ile anılan güzel bir insan.

Böyle bir donanım ve insani vasıflara sahip birinin meslek hayatı da farkını ortaya koyuyor. Farklı okullarda Edebiyat, Mantık ve Felsefe öğretmenliği yapan Celal Hoca, Balkan Savaşları nedeniyle 3 ay maaş alamamış olmasını dert etmiyor mesela. 1947 yılında Vefa Lisesi felsefe öğretmenliğinden emekli olduktan sonra Maarif Vekâleti'nin açmış olduğu İmam Hatip kursunda öğretmenlik ve idarecilik görevine getirilmesi (1949), kursların yeterli olmadığını görüp ortaokulların açılması gerektiğini söylemesi ve doğa bilimleri ile dini ve sosyal bilimlerin birlikte yer aldığı okul müfredatı üzerinde bizzat çalışma-

şı, sonunda okulların açılmasını sağlaması gibi süreçler de kendisi hakkında çok şey anlatıyor.

1951'de İstanbul İmam Hatip Okulu'nun kurucu müdürü olarak atandığında, okulun temizlik, tamirat, öğretmenlik ve idarecilik gibi insana ihtiyaç duyulan her işinde hiç yüksünmeden hizmet ettiğini biliyoruz. Onun "*Derse gelmediğim gün anlayın ki ölmüşümdür*" sözü de vazifesine gönülden bağlılığının bir ifadesi olarak bizlere ulaşıyor.

...

Gerçek hayatta iz bırakmış bir diğer kahraman eğitimci de İslam tarihinde "*ilk öğretmen*" olarak anılan Kur'an öğretmeni Mus'ab bin Umeyr (ra). Onun şahsında inanç, samimiyet ve cesaretle hicret etmek var. Samimiyetle tebliğ ve irşad faaliyetlerinde bulunmak, bunu da güler yüzle ve güzel sözle yapmak var. Verilen onca emek ve çaba neticesinde esaslı bir değişim ve dönüşümün gerçekleştiğini, Yesrib'in Medine olduğunu görmek var.

Burada ilk öğretmen Mus'ab'ı (ra) yetiştireni hatırlamak gerek aslında... Onun ve Kıyamete kadar gelecek olan insanların öğretmenini... İnsanlığa hakikat bilgisini ulaştırmak

gibi mesuliyetli bir vazifeyi yüklenmiş olan Âlemlere Rahmet Peygamber Efendimiz'i (sav)... "*Beni Rabbim terbiye etti ve terbiyemi güzel kıldı*" buyurarak eğitimin, terbiyenin, bir rububiyet tecellisi olduğuna dikkat çeken kutlu Nebi'yi.

Daha önce gönderilen peygamberler de kendi toplumları için aynı misyonu taşı-maktaydı nitekim. Aliya İzzetbegoviç'in veciz ifadesiyle, "*Yeryüzünün öğretmeni olabilmek için gökyüzünün öğrencisi olmak lazım.*" Ves-selam. ❖

Çocuklarımız...

EZGİ AKGÜL

Bir tanıdığımız çocuğunu özel öğretmenler, özel okullar, dershaneler ile büyüttü. Ben o zaman çocuktum ama kazandığı üniversite sınavı bile olay olmuştu bu abimizin. Hepimiz sonucu o kadar merak ediyorduk ki ciddi gündem olmuştu tüm tanıdıklar arasında.

Onu hatırlıyorum...

Gerçekten de ailenin çabaları yerini bulmuş, abimiz iyi bir üniversitenin hukuk fakültesini kazanmıştı.

“Savcı olmuş.” dediler çok sonraları da...

Geçenlerde de açığa alındığını duyduk.

Para ile dava dosyalarında oynama yapıyormuş. İçeriğini çok bilmiyorum ama davaları para karşılığı manipüle ediyormuş falan filan işte.

Şuna benzer o kadar hikayesi var ki bu toprakların.

...

Ve okullar açıldı.

Herkes çocuğu güzel yerlere gelsin, büyük adam olsun istiyor. Bu o kadar insani ve olağan bir şey ki. Kim çocuğu kötü olsun ister.

Anlayabiliyorum...

Ama bu hırs ve yarış içinde çocukların asıl ihtiyacını kaçırıyor olabilir miyiz ya?

Saygının sınavda aldıkları notlardan daha önemli olduğunu, rızıkına tevekkülün kariyerden daha kazanç getirdiğini, makam dediğimiz şeyin gönül tahtına oturmaktan daha önemli olmadığını, tevazu elbisesinin tüm elbiselerden daha çok yakıştığını çocuklarımıza öğretmek zorundayız.

Çocuklarımız gönül almayı da öğrenmeli iyi not almayı öğrenirken. Kul hakkını da Akdeniz bitki örtüsü ile beraber bilmeli.

Sabrın ve sadrın faziletlerini de ezberlemeli en az yüksek plazma fiziğinin formülleri kadar.

...

Yoksa o çok diplomalı adamların yaptıkları binaların altında kalırız. Bol sertifikalı adamların verdiği kararlar “kamu vicdanını” yaralar. Üç beş dil bilen adamların bir gece kullandığı uçaklar üzerimizde dolaşip bizi bombalar. İyi kimyagerlerin yaptığı formüller ile yapılan uyuşturucular zehirler evlatlarımızı.

Yoksa insanlık bir adım geride kalır. ❖

Kısaca Yaz, Ben Anlarım

ÖMER SEVİNÇGÜL

İlkin konumunu belirlemelisin, sonra hedefini, ardından yöntemini. Hep istikamet üzere mi gidiyorsun, ilkelerine sadık mısın, sorgula kendini.

...

Yolda yürüyen gezgin gibi ol, çevir başını, gittiğin yola bak. Duygularını gözden geçir, düşüncelerini düşün. Hedeflerini gözden geçir bir daha, rotana dikkat et.

...

Yolcuyu yolundan alıkoyacak engeller çıkar karşına. Cazip olurlar, sevimlidirler, lezzet ve eğlenceler vaat ederler. Oyalandın mı, takılıp kaldın mı, kaybetmeye başladın demektir.

...

Her zaman kirli olmaz bu oyalayıcılar. Bazen yağmur damlası gibi saf, bebek kadar masumdurlar. İşte en dehşetengiz yoldan alıkoyucular da onlardır. Kanmayasın!

...

Hızlı yürümek mi istiyorsun? Uzakta mı hedefin? Yükün hafif olmalı!

...

Hayat sınavının ne tekrarı vardır ne de bütünlemesi. ❖

Çilingir

GAMZE KOÇ

Yazmanın her türlü iyi geliyor bana. Bunu sadece ben söyleyemiyorum, modern tıp da bunu savunuyor. Ayrıca psikoloji de yazmayı, tedavi süreçlerinin içine alalı çok olmuş. İyi hoş güzel de benim hâlâ aklım konuşabilmekte. Konuşabilmek, yazıp çizebilmenin ötesinde, insana sunulan başka bir lütuf, ağız, anahtar sahibinde saklı bir kapı. Konuşabilmek, tek başına yazmayı hatta resim yapma becerisini bile yere serer. Ben çöp adamı bile doğru düzgün çizemem mesela ama bunun için üzülmediğimi hiç hatırlamıyorum, hâlbuki hissettiğim gibi konuşamadım diye dertlendiğim çok olmuştur.

Konuşmanın hakkını verebilmek çetin bir mesele. Nesi zor ki konuşabilmenin denilip hafife de alınabilir. Şaşırmam. Çünkü yıllarca ağız olan konuşuyor diye diye espriler yaptık, ağlanacak hâlimize güldük. Hâlbuki mesele gayet ciddi. Sözcükler yazılan makama göre nasıl farklılaşıyorsa konuşulan yere ve kişiye göre de türlü kıyafetler giyer kelimeler. Yazının, yazma esnasında karışanı görüşeni yoktur; sil, düzelt, yine sil, yine yaz, olmadı baştan başla, dilersen ara verip sonra yaz; ama konuşmak öyle mi? Alakası yok! Ağızınızı açmaya başladığınız andan itibaren siz artık esirsiniz, mesulsünüz hatta—bana cesaretle çok alakalı geldiği için—cesursunuz! Oklar ya isabet eder, hedefe varır, sevinirsiniz ya da karavana atar, pişman olur, üzülürsünüz. Söz bazen nefes keser, bazen nefes olur bazen yaralar kimi zaman da yara olur.

“Tehlikeli bir oyun”dur konuşmak, kural-

larına göre oynanması gerekir.

...

Bu hafta küçük hanımın münazara çalışması vardı. Benden topluluk önünde konuşmaya dair taktik isteyince “Ölsem de unutmam.” diyeceğim cinsten bir anım gözümde canlandı da onu anlattım. Taktikten saydı mı bilmem ama bana o günü hatırlamak bile o heyecanımı aynı tazeliğiyle yaşamama sebep oldu.

Üniversite son sınıftayım, diksiyon dersinden final sınavı olacak. Hepimiz ip gibi dizildik amfinin kapısının önüne. Numarası söylenen içeri giriyor. Buraya kadar kalbin durmadıysa iyi. Geriye içeride hocanın avucundan seçeceğin minicik kâğıtta yazılan kelimeyi görünce kalpten gidebilme ihtimali kalıyor. Onu da atlattık mı kör total yaşarız Allah'ın izniyle diye düşünüyoruz.

İçeriye girip çıkan arkadaşlarımızın yüzlerini okumakla heyecanımız daha bir katlanıyor. “Sana hangi kelime çıktı?” diyoruz. Kimi “portakal”, kimi “kar” kimiye “duvar” diyor.

“Eee ne anlattın?” diye soruyoruz. Biri, olmadı yapamadım der gibi başını iki yana sallıyor; öbürü yedi dakikayı tam dolduramadığını, çıkan kelimeyle ilgili aklına ne geldiyse anlattığını söylüyor. Kaygımız hat safhada. Demek ki biz de çok zorlanacağız demekten kendimizi alamıyoruz.

Konuşacağımız şeyin ne ile ilgili olacağını önceden bilsek belki biraz hazırlanırız ama hocanın avucunda katlanmış herhangi bir kâğıdı çekip kronometrenin açılma sesiyle konuşmaya başlamak ve süre bitti deyince susmak zorunda olmak daha da geriyor insanı. Üstelik bu gerginlik beni yiyip bitirecek çünkü bu dersten geçememek dönemin uzaması demek, dönemin uzaması ise daha geç mezun olmam ve bu daha birçok şeyin rotasının değişmesi anlamına geliyor. Bu yüzden, “iyi” yetmez, çok hem de çok iyi konuşmam gerekiyor.

Çocukluğumdan beri başıma bela olan topluluk karşısında konuşma korkumu yenmem gerektiğini düşünmeye başlıyorum. Şimdi mi bunun sırası, maalesef evet diye kendime nasihat ediyorum! Dilim dolanmadan, boncuk gibi terlemeden, pancar gibi kızarmadan, üstelik sert çehresiyle sürekli bir hata yapacağımızı düşündüren yılların diksiyon hocasının karşısında dersinden geçecek kadar iyi bir konuşma yapmam gerek. Ama nasıl?

Ne yapsam heyecanımı gideremiyorum bir türlü. Benim durumumdaki birçok insanın bir şekilde bu sıkıntının üstesinden geldiğini düşünmeye çalışırken birden aklıma Hz. Musa'nın, dilindeki rekaket (kekemelik) sebebiyle kendini kavmine anlatamayınca ettiği dua geldi. Baktım söyledikçe kalp atışlarıma da iyi geliyor, durmadan tekrar ettim, derken sınıftan çağıldım. Bir, içeriye girip kâğıtta yazan kelimeyi okuduğumu bir de hocanın “Süren doldu.” dediğini hatırlıyorum.

Çıka çıka bana “aramak” çıkmıştı!

“ARAMAK!” Kelime desen kelime bile değil, mastar. Sen, dur dur, senenin sonuna gel; tam mezun olacakken Mecnun'un Leyla'yı aramasından kişinin kendini aramasına, tasavvuftaki kulun Allah'ı aramasına dek daha birçok şeyi hem de soluksuz anlat. Olacak iş değil! Bir anda aklım başımdan gitmiş olmalı çünkü tanıdığım kadarıyla anlattığım şeylerin hocanın pek de hoşnut olacağı şeyler olmadığını, dolayısıyla dersten kaldığımı düşünmüştüm. Dedim, kesin kaldım!

...

Moralim çok bozulmuştu. Bir iki saat geçti geçmedi ben değiştirmek zorunda kalacağım gelecek planlarım için yas tutarken sınav sonuçlarının açıklandığını öğrendik. Notların, koridordaki panoya asıldığını söylediler. Panonun asılı olduğu koridora apar topar gidişimi bugün bile hatırlıyorum.

Kalabalık öğrenci duvarını yara yara, ah ve eyvah nidaları duya duya panoya ulaştım. Çarşaf gibi upuzun olan listenin sonlarında başladım ismimi aramaya. Yok, yok, yok! Nasıl olur deyip tekrar bakmaya devam ediyordum ki arkadaşlar tebrik etmeye başlayınca anladım. Meğer listenin en başında durup duruyormuş ismim. “O gün bugündür ne korku ne heyecan... Artık topluluk karşısında bülbül gibi şakıyorum.” diyebilmeyi çok isterdim.

Hâlen yazmaktan çok daha fazla saygı duyduğum bir şeydir konuşabilmek, biraz da bundandır eşime olan hayranlığım. Bende olmasını çok istediğim bir özellik hem de fazlaca ona verilmiş.

Kekeme olan Cicero da yıllarca deniz kıyısına gidip ağzına çakıl taşları alarak konuşma provaları yapmış da büyük nutuklar çekecek, ünlü bir hatip olacak seviyeye gelmiş.

Bir şey uğruna çalışmak, emek vermek çok önemli ama “dilimizin bağının çözülmesinin” de bir sırrı olsa gerek. Yazmak iyi güzel de “konuşabilmek” ruhsat isteyen bir mesele.

Biz ağızımızı açıp konuşanın kendimiz olduğumu sanaduralım, bütün anahtarlar bir çilingirin elinde! ❖

Her İki Hayat İçin Mutluluk Formülü

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

“Nefsi gemlemekle bağlamak, ruhu kemâlâta kamçulamakla serbest bırakmanın şe’ni, ‘saadet-i dâreyn’dir...”
(Sözler)

Kemal, noksanlığın zıddıdır.

İmansızlık en büyük bir noksanlık; iman ve marifet ise en büyük bir kemaldır.

Bilgisizlik bir noksanlık, ilim ise bir kemaldır.

Aynı şekilde, kibirlenmek noksanlıktır; tevazu ise ‘kemal’dir.

Hayâsızlık noksanlıktır, edep ve haya ise ‘kemal’dir.

Zulüm noksanlıktır; adalet ise ‘kemal’dir.

İşte Kur’ân, insanları bütün bu kemal sıfat-lara sevk eder.

“Evet, hakiki terakki ise; insana verilen kalb, sır, ruh, akıl hatta hayal ve saire kuvvelerin, hayat-ı ebediyeye yüzlerini çevirerek, her biri kendine lâyük hususî bir vazife-i ubûdiyet ile meşgul olmaktadır.” (Sözler)

...

Kur’ân nurundan mahrum görüşlerin ve sistemlerin kemal anlayışları çok sönük ve sınırlıdır. Dünyanın bütün kemallerinin ahiretteki tecelliler yanında ‘gölge’ gibi zayıf kalacağı düşünülürse, imana zıt bir yolda gidenlerin sonu ebedî bir hüsrân ve ‘asillar’ âleminde

ebediyen mahrumiyettir.

Kur’ân’ı rehber edinenler de kalp ve ruh-larını kemale erdirmeleri yanında, dünyanın meşru zevklerinden, servet ve makamlarından da faydalanırlar. Ama çok iyi bilirler ki, bütün bu kemaller, ahirete nisbet edildiklerinde, rüya âlemindeki güzelliklere ve kemallere benzerler.

Gerçek saadet ve kemal ise, *“Ahiret daha hayırlı ve daha devamlıdır.”* (A’la Sûresi, 17) âyet-i kerîmesiyle ve *“İnsanlar uykudadırlar, ölünce uyanırlar.”* hadis-i şerifiyle haber verilen ahiret âleminde.

...

Bilindiği gibi, her türlü terakki (gelişme, yükselme), iki temele dayanır: Menfaati celp ve zararları def etme.

Yani, insan bir taraftan kazancını artırmaya çalışırken, öte yandan da kaybetmemenin tedbirlerini almalıdır.

Üstadımız, *“her zaman def-i şerrin celb-i nef’a racih olduğunu,”* yani şerleri gidermenin, hayır elde etmekten daha önce geldiğini kaydeder.

Önce engeller ortadan kaldırılacak, sonra

yol alınacaktır.

Bir menzile ulaşmak için atına binen kişinin yapacağı ilk iş atını gemlemek, zapt altına almak, onun başka yönlere gitmesini engellemektir. Bundan sonra sıra, atını süratle koşturmaya gelir.

Kur’ân-ı Kerîm’de Yûsuf aleyhisselâmın dilinden bize çok önemli bir mesaj verilmektedir:

“Ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü nefis şiddetle kötülüğü emreder.”
(Yûsuf Sûresi, 53)

İşte kötülüğü emreden bu nefsi gemlemekle bağlamak, onun yanlış yöne gitmesini engellemek insanın manevî terakkisinin ilk adımı ve ön şartıdır.

Ticarî hayatımızdan örnek verecek olursak, bir tüccarın ilk işi nefsinde haram kazanç yollarını kapatması, o nefse; *“zengin olacaksın ama faize, ihtikâra, yalana, aldatmaya girmemek şartıyla”* diyerek yasak bölgeleri ve vazgeçilmez doğruları iyice belletmesidir.

Bunu başaran tüccar, nefsinde gemlemiş demektir. Bundan sonra sıra, meşru kazanç için çalışmaya, gerekli sebeplere teşebbüs etmeye ve bu yolda olanca gücüyle çalışmaya gelir.

Manevî ticaret ve zenginlik de buna benzer.

Bu konuda bütün maneviyat büyükle-rinin takip ettikleri şaşmaz bir sıra vardır. Manen terakki etmek isteyenler için bu sıraya aynen uymak vazgeçilemez bir şarttır. Şöyle ki:

- Önce bütün haramlar terk edilecektir.

- Sonra bütün şüphelilerden vazgeçilecektir.

- En sonunda da helal kazancın harcanmasında israftan kaçınılacaktır.

Yani, kazanılan mal ve servet ölçüsüzce harcanmayacak, nitelikli insan yetiştirmeye harcanacak, muhtaçların imdadına koşu-lacak, onlara sadaka verilecek ve böylece ahiret ticareti için önemli bir yatırım yapılacaktır. ❖

Bir Hatıra Şadırvan

YÜKSEL KARAHAAN

İnsan bir şeyi tam anlamadan acele hüküm vermekten kaçınmalı. Yoksa suizan ederek kul hakkına girebilir. Emekli bir imam bu konuda yaşadığı bir hatırasını şöyle anlattı:

Bir gün camide namazı beklerken, birisi söylenerek yanıma geldi ve kızgın bir ses tonuyla “Hocam nedir bunlardan çektiğimiz? Bu hacı amcaların da yaptıkları akıl alır gibi değil” gibisinden şikâyetler etti.

Ben de merak ettim, “Hayırdır ne oldu, problem nedir?” diye sorunca şöyle dedi: “Hocam caminin şadırvanında sakallı bir hacı amca musluğu sonuna kadar açmış, yavaş yavaş abdest alıyor, suyu israf ediyor. Bu hacı-lar yok mu, hep böyleler, lafa gelince Müslü-man ama Allah’tan korkmuyorlar.”

“Gel” dedim, beraber şadırvana gittik. Gerçekten de adamın anlattığı gibi yaşlı amca sonuna kadar açık bir musluktan yavaş yavaş abdest alıyordu.

“Amca musluğu niçin bu kadar açtın?” diye sorduğumda yaşlı amca dedi ki: “Hocam bu musluk bozulmuş, kapatmaya çalıştım kapanmadı, ben de su israf olmasın hiç olmazsa abdest almış olayım dedim. Su da epey taz-yikli, üstüm başım da ıslandı...”

Bizim konuştuklarımızı bilmeyen yaşlı amca yaptığının gerekçesini rahatça anlattı ama o kızgın adam az önce söylediklerinden çok utanmıştı.

Demek ki bilmediğin konuda hemen hüküm verip insanları suçlamak yanlış bir hareketmiş. Belki de durum çok farklı olabilir.

Hoca şu ayet meali ile hatıra-sını bitirdi:

Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: “Ey îmân edenler, zannın çoğundan kaçın! Çünkü zannın çoğu günahdır. Tecessüste de bulunmayın!” (Hucurât Suresi, 12)

Sahabe Ağaç

PROF. DR. FATİH SATIL

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in (sav) hayat hikayesini okuyan her Müslüman, papaz Bahira'yı ve onun meşhur hatırasının bilir. Resulullah Efendimiz henüz 12 yaşlarında iken bu inançlı insanın saygısına muhatap olmuştur.

Bahira ile Peygamber Efendimizin karşılaşmasının, bu yazımızda bahsedeceğimiz bu sahabe ağacın gölgesinde vuku bulduğu rivayet edilir. Fıkıh ve hadis alimi, aynı zamanda da bir hukukçu olan meşhur alim Kadı İyâz'ın Şifa-i Şerif'inde ve birçok sahih kaynaklarda da bildirildiği gibi: "Resul-i Ekrem (sav), peygamberlikten önce bir ağacın altında oturdu; o yer kuru idi, birden yeşillendi. Ağacın dalları, onun başı üzerine eğilip kıvrılarak gölge yapmıştır."

Muhtemeldir ki bu hadisenin geçtiği ağaç bu ağaçtır. Neden olmasın?

...

İşte bu olayların yaşandığı Busra'ya kervan geldiğinde Peygamberimiz bu kuru

ağacının altına oturduğunda o ağaçta meydana gelen değişimi yukarıdaki hadisede adı geçen Hıristiyan rahip de görür. O ana kadar İncil'de adı ve alâmetleri geçen son peygamber için işaret bekleyen papaz, müjdelenen kişinin o ağacın altında oturan Hz. Muhammed (sav) olduğuna kanaat getirir.

İşte yaklaşık 1500 yıl önce Resulullah'ı gölgeleyen bu ağaç, Allah'ın izni ile bu kadar uzun süre mucizevi bir şekilde korunmuş ve günümüze kadar hayatta kalabilmiştir. Bu nedenle Peygamber hayranları ve araştırmacılar bu ağaca "Eşşeceretül Bukayâviyye", "Sahabe Ağaç" ya da "Peygamberin Yaşayan Sahabesi" demektedirler.

Yaklaşık 1500 yaşında olduğu tahmin edilen bu ulu ağaç, Ürdün'ün kuzeyindeki çölün yaklaşık yüz kilometre kare alanı içindeki tek ağaç olması ile meşhur olmuştur. Koca çölün ortasında ondan başka ağaç yok.

...

Bu ağaçla ilgili birçok efsane günümüze

kadar gelmiş olmakla birlikte ağacın türü ile ilgili farklı görüşler de vardır. Örneğin, bazı kaynaklarda, Kral Saul'un gömüldüğü "büyük ağaç" olarak bilinmektedir. Bazı kaynaklarda da bu ağaç "meşe", "dut", "zeytin", "balsam" ve "terebinth" gibi isimlerle anılmaktadır. Birçok kaynakta bu ağacın zeytin ağacı olduğu iddia edilse de yaptığım gözlemlere göre bu doğru değildir. Çünkü zeytin ağacı yaprak dökmeyen herdem yeşil bir ağaçtır. Oysa bu ağacın yapraklarının döktüğü, kış dönemine ait fotoğraflardan anlaşılmaktadır. Bu ağaç, gövde ve tipik taç şekli ile Atlantik sakızı (*Pistacia atlantica*) ağacı olması kuvvetle muhtemeldir. Uzun ömürlü olan Atlantik sakızı, oldukça geniş bir taç oluşturmaktadır. Yarım küre şeklindeki taç yapısı ağacın en belirgin özelliklerindedir. Dik gövdesi ile 7 m'ye kadar büyüyebilen ve kışın yaprak dökken bir ağaçtır.

Anadolu'da da yayılış gösteren bu ağaç Dünya'da; Kuzey Afrika, Yunanistan, Kıbrıs, Filistin, Suriye Çölü, Kırım ve Kafkasya'ya kadar geniş bir yayılışa sahiptir.

Bugün Ürdün sınırları içine düşen Al Maf-

raq bölgesinde bulunan bu sahabe ağaç, uçsuz bucaksız sahranın ortasında, çevresinde başka hiçbir ağacın olmadığı çölde bütün ihtişamıyla dimdik ayakta durmakta ve insanlar onu ziyaret etmektedir. ❖

Kaynaklar: 1. Kadı İyâz, eş-Şifâ, 1:368; el-Hafâci, Şerhu's-Şifâ, 3:318; Ali el-Kari, Şerhu's-Şifâ, 1:753 2. <http://www.lovedmeditation-naqshbandi.com/last-living-sahabi-holy-prophet-sws/> 3. <https://www2.odu.edu/~lmusselm/plant/bible/pistacia.php> 4. Mohannad G. AL-Saghir, Duncan MP. Taxonomic Revision of the Genus *Pistacia* L. (Anacardiaceae), American Journal of Plant Sciences, 3:12-32, (2012) 5. Kozhoridze G. Geographic distribution and migration pathways of *Pistacia* – present, past and future. Ecography 38: 001-014, 2015

Bilinç Nasıl Oluşur?

PROF. DR. SEFA SAYGILI

“İnsan beyni onu anlayabilecek kadar basit olsaydı, biz onu anlayamayacak kadar basit olurduk.”

1.350-1.400 gram gelen beynimizde yaklaşık 100 milyar sinir hücresi (nöron) bulunur. Her nöron ise 10 bine varan başka nöron ile bağlantı halindedir. Bu da trilyonlarca bağlantı demektir.

İnsan beyni beden ağırlığımızın %2'si kadar olmasına rağmen tüm enerjimizin %20'sini kullanır. İnanması zor ama bütün o muazzam işlemleri yaklaşık 20 watt güç kullanarak yapar, yani çok cılız ışıklı bir ampulün harcadığı enerjiyle. Buna karşılık, benzer boyutlarda hesaplamalar yapan süper bir bilgisayar 200 bin watt enerji gerektirir. Yani insan beyni çok verimli çalıştığı gibi bilgisayardan 10 bin kat daha düşük enerji harcar.

...

Beynimizdeki müthiş faaliyetten bilincin nasıl ortaya çıktığı halen çözülmesi pek müm-

kün olmayan bir muammadır. Beyin, dehşet verici karmaşıklığı ve girift düzeniyle bilgi işleyici bir organdır. Üstelik beyni tam olarak anlamak mantıkî bakımdan da imkânsızdır. Bu gerçeği Amerikalı fizikçi Emerson M. Pugh şöyle açıklamaktadır: “İnsan beyni onu anlayabilecek kadar basit olsaydı, biz onu anlayamayacak kadar basit olurduk.”

Peki, bilinci ne tür bir fiziksel süreç meydana getirir? Meselâ, beyinde oradan oraya

Sana ruhtan soruyorlar. De ki: Ruh Rabbimin emrindedir. () Bu konuda size pek az bilgi verilmiştir.*

()Rabbimin bir “Ol” emriyle yarattığı bir varlıktır. Veya, Rabbimin işlerinden bir iştir.*

(İsra Suresi, 85. ayet meali)

akan elektriksel şablonlar bilinci oluşturuyor gibi görünür denilebilir. Ancak devletlerin de enerji şebekelerinde elektrik şablonları mevcut. Ama bilinç kesinlikle söz konusu değil.

...

Zihin fiziki dünyada nasıl fark oluşturabiliyor? Zihin maddeyle, kendisine onun üzerinden nüfuz sağlayabilecek şekilde nasıl köprü kurabiliyor? Eskiden ruh-beden meselesi denen problem bu. Diyelim ki, kolumuzu hareket ettirmeyi istediğimizde hareket eder. Yani fizikî evrende bir şey (kolumun konumu) değişmiş olur. İyi de bu nasıl oluyor? Bu isteğimiz veya kararımız atomların hareketine nasıl etki edebiliyor? Kimse beni, benim kolumu kaldırma isteğimin, tetiklenen elektrik sinyallerinin koluma gelerek kas kasılmasına sebep olmasından başka bir şey olmadığına ikna edemez; çünkü burada madde ötesi bir gerçek var. Elektrik sinyalleri ve kas kasılması diye yapılan açıklama bir gizemi çözdüğünü zannederek başka bir gizem ortaya çıkarmaktan başka bir işe yaramaz.

Zihnin varlığı gerçektir ancak nedir ve nasıldır? Maddesel midir, ruhani midir? Bu soruları henüz cevaplayamıyoruz. Bilinç, bilimin izah edemediği açık ara bir numaralı konu olmaya devam etmektedir, edecektir de.❖

Saadet Asrından Alacağından Vazgeçen Adam

HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM

Ebu Hureyre (ra) naklediyor:

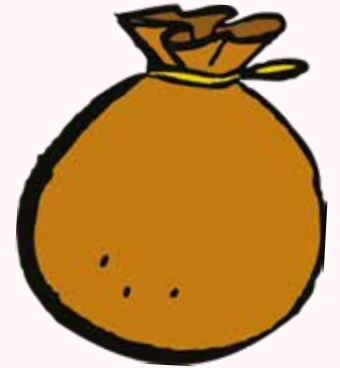
Allah Resulü bir gün bize şöyle buyurdu:

“Sizden önce yaşamış bir tüccar vardı. İnsanlara borç para verirdi. Borcunu ödemeye imkânı olmayanlara şöyle derdi:

“Ben sizin borçlarınızdan vazgeçeyim, umulur ki, Allah da benim günahlarımdan vazgeçer. Gerçekten de Allah onun günahlarından vazgeçti.” (Buhari, Sulh, 10)

Nitekim Bakara Suresinde geçen ve hoşgörünün zirvesi olan şu ayet-i kerime de yukarıda zikredilen konuya destek vermektedir:

“Eğer borçlunuz darda ise ona mühlet tanıyın, eğer hakkınızdan vazgeçerseniz bu sizin için daha hayırlıdır.” (Bakara Suresi, 280) ❖

Hak, Bâtıl Karşısında Ne Zaman Yenik Düşer?

MEHMET DİKMEN

Müslümanlar arasında “*Hak yücedir. Hiçbir bâtıl ona üstün gelemes*” hükmü, yaygın bir kanaattir. Aynı mana, “*İslâm yücedir, hiçbir bâtıl inanç, ona üstünlük kuramaz.*” (Buhari, Cenaiz 80; Acluni, Keşfül-Hafa, I/112) mealindeki hadisle de teyit edilmiştir.

Bu doğru ve yaygın hükümlerle, günümüzde İslâm âleminin içinde bulunduğu durum, görüntü itibarıyla bir çelişki arz etmektedir. Hak ehli, pek çok yerde bâtıl ehli karşısında yenik düşmüş ve geri kalmış haldedir. Gayr-i müslimler, Müslümanlara hâkim ve galip durumdadırlar. Yeryüzünde kuvvetin, hakka üstünlük kurduğu gözlemlenmektedir.

Hakkın yüce ve üstün olduğu hükmü ile realitedeki bu zıtlığı nasıl izah edeceğiz?

Allah'ın rahmetinin böyle bir galebeye müsaade etmesinin hikmeti nedir?

...

Bâtılın hakka galip gelmesine yol açan sebepleri Bediüzzaman Hz.'leri, Lemaat adlı eserinde dört maddede toplar:

1. MADDE:

Hakkın kullandığı her vesilenin, hak olması

lâzım iken, bunun her vakit böyle olduğu söylenemez. Yani hakkın bâtıl vesileler kullandığı zamanlar ve durumlar olabilir. Aynı şekilde bâtılın her vesilesinin de bâtıl olması zorunlu değildir.

Yani bâtılın da hak vesileleri kullanması söz konusu olabilir. Bu durumda hak vesileyi kullanan tarafın, bâtıl vesileyi kullanan tarafa üstün gelmesi kaçınılmazdır.

Bu hükme bir misal verecek olursak şöyle diyebiliriz:

Bir işin idaresini ehil olan kimseye vermek, o işte başarılı olmanın en önemli vesilelerinden biridir. Bu hak vesileye kim riayet ederse, teşebbüs ettiği işte muvaffak olur.

Müslüman, işlerini ehline vermek yerine; namaz kılan, dindar, ancak işinin ehli olmayan birine teslim ederse, hak bir vesileyi terkettiği için, o işte başarılı olamaz.

Gayr-i müslimin ise işlerini ehline vererek hak vesileye yapışması, ona başarı kapılarını açar. İş ehline vermeyen Müslümana, bu yolla üstün ve galip gelebilir.

İş ehline vermek gibi, ilme değer vermek,

bilenlerle istişarede bulunmak da hak vesilelerdendir. Kim bu hakvesilelere sarılırsa, inancı ne olursa olsun, dünyada başarıyı ve üstünlüğü elinde tutar.

Kuvvetli olmak da yine dünyevi başarının hak vesilelerindedir. Kuvveti ihmal ederek zayıf haliyle, hakkı ayakta tutmak, üstün kılmak mümkün değildir. Âdetullah kanunlarına aykırıdır.

Bu gerçek ışığında özetle şöyle diyebiliriz: Hak vesilelere sarılan bir bâtıl ehli, hak vesileleri terkedip bâtıl vesileleri kullanan bir hak ehline dünya hayatında daima üstün gelir.

Bu durumda bâtılın hakka üstün gelmesi söz konusu değildir. Belki hak vesilenin bâtıl vesileye galebesinden bahsedilebilir.

Bâtıl hakka, kullandığı hak vesilenin yardımıyla dünyada geçici bir süre üstün gelse de ahirette mutlak üstünlük ve zafer, hakkın bizzat kendisindedir.

2. MADDE:

Bir Müslümanın her vasfı ve davranışı, İslâm'a uygun olması vacipken, realitede bu böyle olmayabilir. **Yani Müslümanda bâtıl sıfatlar, gayr-İslâmi vasıflar ve meşru olmayan davranışlar bulunabilir.**

Aynı şekilde bir kâfirin her vasfı ve sıfatı da küfrünün gereği olmayabilir. Yani kâfirde İslâm'a uygun davranışlar görülebilir.

Bu gerçeğe de şu misali verebiliriz: Ticarette dürüst olmak, sözüne güvenilir olmak, çevresine karşı sabırlı, hoşgörülü, cömert, saygılı davranmak hak bir vasıftır. Müslümanda bu vasıfların bulunması, inancının gereğidir. Ancak realitede her zaman bu, böyle olmayabilir.

Sahtekârlık, acelecilik, cimrilik, tembellik, kabalık vasıflarına sahip Müslümana da rastlanabilir. Gayr-i müslimde ise işinde ve insanlarla ilişkilerinde son derece güzel ve olumlu vasıflar görülebilir.

Bunun anlamı şudur: Bazen hak ehli Müslüman, İslâm'a zıt vasıflar ve davranışlar içinde iken; bâtıl ehli olan gayr-i müslim, İslâm'a uygun vasıf ve davranışlar sergileyebilir.

Bu durumda, zafer ve üstünlük, insan ilişkilerinde hak vasıflara sahip olan kimselerde olur. Dürüst bir gayr-i müslim, ahlaksız Müslümana her zaman üstünlük sağlar. Bu hal ise, hak inancın bâtıl inanca yenik düşmesi değildir. Hak vasıf ve davranışların, bâtıl sıfatlara üstün gelmesidir.

...

Allah, yarattığı mahlûkata hayat vermede ve dünyada başarılı kılmada, iman-küfür ölçüsünü yani inanç durumunu esas almamıştır. İlim sahibi olmayı, çalışkanlığı, dürüstlüğü, teenniye, fikir alışverişini, özetle diyebiliriz ki insanların muamelelerindeki kaliteyi ön plana almıştır. Kimin muamelesi düzgünse, inancı bâtıl bile olsa dünyada başarı ve üstünlüğe erişir. Kimin muamelesi düzgün ve kaliteli değilse, cezaya, mağlubiyete müstehak hale gelir. Burada mağlup olan hak değil, hakka riayetsizliktir, dürüstlüğü çignemektir.

3. MADDE:

Allah Teâlâ'nın insanları uymakla yükümlü tuttuğu iki kanunu vardır. Birisi kitaplar ve peygamberler göndererek bildirdiği dinî emir ve yasaklarıdır. Diğeri de irade sıfatıyla kâinata koymuş olduğu, yaratılış kanunlarıdır. Bu kanunlara, tekvini yasalar, âdetullah, sünnetullah isimleri de verilmektedir. İnsanlar, Allah'tan gafletle bu yasaları, Tabiat Kanunları diye de isimlendirmişlerdir.

Allah'ın koyduğu her iki kanun için de uyulması halinde mükâfat, çignenmesi durumunda mücazat (ceza) söz konusudur.

Ancak dinî emir ve yasaklara uyup uymamanın mükâfat (ödül) ve cezası, ekseriyet itibarıyla bu dünya hayatında değil, ahirette verilmektedir. Namaz kılmayan insan, bu dünyada ceza görmeyebilir. Onun cezası ahirettedir.

Aynı şekilde namaz kılan da namaz kıldığı için, dünyevi işlerinde başarıyla mükâfatlanmayabilir. Çünkü namazın mükâfatı ahirettedir.

Allah'ın kâinata koyduğu tabiat kanunlarına, insanın uyup uymamasının mükâfat ve cezası ise ahirete bırakılmaz. Dünyada verilir.

Mesela: Ateşin yakması, tekvinî bir kanundur. Bu sebeple herkes ateşten kendini korumalıdır. İnsan ateşe karşı tedbir alırsa, onu kendine faydalı hale bile getirebilir. Aksi takdirde, kendini de, malını ve mülkünü de yanıp kül olmaktan koruyamaz.

Ateşin yakıcılığı, iman-küfür tanımaz. Herkesi ve her şeyi yakar. Bu durumda, mesele yanıcı maddelere karşı tedbirli bir gayr-i müslim ateşte yanmaktan kendini koruduğu gibi, ateşin ısıtma, pişirme gibi özelliklerinden faydalanma cihetine de gidebilir.

Yanıcı maddelere karşı gafil davranıp tedbir almayan bir Müslüman ise bu dünyada kendini yakıp kül edebilir.

Burada ateş karşısında, bâtılın hakka, küfürün imana üstün gelmesi söz konusu değildir. Tekvinî kanunlara riayet edenin etmeye üstün gelmesi söz konusudur. Çünkü tekvinî kanunlara riayet, doğru ve hak bir davranıştır. Tekvinî kanunlara uygun davranmamak ise yanlış ve bâtıl bir tavidir.

Yanlış bir tavır, hak bir tavır karşısında daima yenik düşmeye mahkûmdur. İnancı ne olursa olsun.

Mesela zehir içmek, ölmeye ve hastalanmaya sebeptir. Zehrin panzehirini bulup kullanmak ise zehrin zararından kurtulmaya yol açar. Zehir içenin veya panzehir kullananın Müslüman veya kâfir olması, inanç itibarıyla hak ehli veya bâtıl ehli olması, bu neticeyi değiştirmez.

...

Bazen de Allah'ın her iki yasası (hem dinî hem tabiat yasası) bir noktada birleşirler.

Mesela: Temizlik kanunu, hem dinin bir emridir hem de bir tabiat kanunu-

dur. Temizliğe riayet etmeyen, ahirette Allah'ın temizlik emrini çiğnemesinin cezasını görürken, dünyada da, mikrop kapmak suretiyle hastalanarak tekvinî kanunları yerine getirmesinin peşin cezası ile karşı karşıya kalır.

“Atmaca kuşu, serçelere tasliti, zahiren rahmete uygun gelmez. Halbuki serçe kuşunun istidadı, o taslit ile inkişaf eder.” (18. Söz)

4. MADDE:

Bazen hak, güç kaybedip zayıflar veya içine bâtıl unsurlar karışır, safiyetini yitirir. Bilfiil olan üstünlüğünü elden geçirir, bilkuvve (potansiyel) üstünlüğünü korumaya devam eder.

Kuvvetini yitirmiş, safiyetini kaybetmiş, gücü minimuma inerek bilkuvve duruma düşmüş olan hakkı, yeniden kuvvetlendirmek, gücünü takviye etmek, karışıklığını temizleyerek tekrar saf ve net hale getirmek için, tek bir yol ve tek bir çare vardır. O da bâtılı hakka musallat etmektir.

Bâtılın, hakka karşı üstünlük ve savleti, onu harekete geçirir. Gücünü toplamaya, yanlışlardan kendini arındırmaya, inkişaf etmeye başlar. Neticede kendini yeniden yapılandırarak, bâtılın karşısına taze bir güç ve saf bir hüviyetle dimdik çıkar. Bâtılın üstünlüğüne son verip eski haşmet ve azametini yeniden elde eder.

...

Diyelim ki tüm çabalara rağmen, dünyada hak bâtıla galebe edemedi, bâtıl üstün halde iken kıyamet koşturdu.

Ahret âlemi, hak ile bâtılın ayrışma yeridir. Hak bütün güzellik ve detaylarıyla bâtıldan ayrılacaktır. Zafer, üstünlük ve galebe, sadece hakkın olacaktır. Bâtılın tüm kötülüğü, çirkinliği, haksızlığı ortaya çıkacak, görülecektir.

Görüldüğü gibi, dünyada geçici bir süreliğine bâtılın hakka galip ve üstün gelmesi söz konusu bile olsa, bu üstünlük müebbet ve daimi değildir. Son raundda galebe hakkındır.

“Vel-akıbetü lil-müttakin” hükmü, bâtıla öldürücü son darbeyi indirir. Bâtılı tüm çirkinlik ve karanlıklarıyla birlikte cehenneme yuvarlar.❖

Zaman Geçerken

DR. NAZLI ÖZBURUN

Yıldız tornavida ararken üst kattaki ardiyede on yıl önce kaybettiğimizi zannettiğimiz saati bulduk...

Daha doğrusu oğlum buldu...

Saatin on yıldır durmaksızın çalıştığını hayretle görünce o da ben de inanamadık.

Dün gibiydi...

Alındığı ve sonra kaybolduğu...

Ama o zamanın içinden zamanı kimselere söyleyemeden bir on yılı tek başına geçirmişti... Bir kutunun içinde kendisi unutulmuştu ama o zamanı da tarihi de yanlışsız ve unutmadan göstermeye devam etmişti...

...

Zaman içinden geçtiğimiz ya da içimizden geçen...

On yıl önce onu kaybettiğimizdeki yaşlarımızı düşündük...

On yılda neler gelmiş, neler geçmişti hayatımızdan...

O yukarıda tik tak, tik tak kendince çalışırken...

Ne çok eksilmiş, ne çok fazlaşmıştık... Ne çok şükredecek şeyimiz olmuştu...

Ne çok özleyecek sevdiğimizden ayrılmıştık...

...

Zaman, biz onu görmezden geldiğimizde ya da unutup kendimizi zaman üstü zannettiğimizde durmuyor...

Hangi köşeye saklanırsak saklanalım zaman üstümüzden ve içimizden geçiyor... Geçerken de bizi epeyce değiştiriyor... Günler, aylar, yıllar derken...

O nedenle en önemli olana yönelmek, en öncelikli olana en çok zaman ayırmak için geç kalmamak lazım... ❖

Aslını Gösteren Pencere

SELİM GÜNDÜZALP

Hamdüsenaolar olsun. Evet, hamdüsenaolar olsun.

Kâinatın bin bir renkli ve ahenkli seslerinden, sergilediği renklerinden dolayı da Rabbimize hamd olsun.

Her şey bizim için. İnsan, şükür ve tefekkür için. Tefekkür, bilmek için, teşekkür için.

Ve bir şey daha var. O ne mi?

O şey, hayata yeni bir gözle bakabileceğimiz bir pencere:

Ne varsa benim dediğin her şeyi bırak. Her şeyin bırakılacağı günkü gibi ol. "Maddesinden manasına, bedeninden duygularına, başarısından bilgisine.. hiçbir şey benim değil" diyerek bak kendine.

İşte o zaman nelerin sana verildiğini, ne nimetlerle kuşatıldığını, gözüne koşan ışıkla, kulaklarına gelen sesle, yüzünü okşayan rüzgârla ve senin için hizmetkâr gibi koştu-rulan koskoca kâinatla, kimin merhametiyle, kimin şefkatiyle terbiye edildiğini, gözetildiğini, kuşatıldığını ve hayatının bir anının bile ne

kadar büyük değerde olduğunu anlayacaksın...

...

Hep varlıklarımızı görmek için bakarız ya; bir de yokluklarımızı görmek için bakalım kendimize. İşte o vakit aslımızı, gerçek kendimizi göreceğiz o pencereden.

Örnek mi verelim? Yoktuk var edildik; yok olduğunu bilersen ancak var edeni bulursun...

Kendimizi dahi bilmezdik; her şeyi bilir olduk. Bilmezken bilir kılındığını hatırlarsan, kendini bilirsin, kendini bulursun, Rabbini tanır-sın.

Seni gösteren pencere ben ben dediğin pencere değil; aslında hiç olduğunu gördüğün penceredir.

Boşuna dememişler "Kendini bilen Rabbini bilir" diye. Biz de bunu ekleyelim: "Rabbini bilen haddini bilir."

Yoksa ilahlık taslayanın ilaha ihtiyacı mı var ki Rabbini arasın. Her firavun gibi o da yeryü-

züne boğulmaya gelmiştir. Kendi benliğinde, kendi varlığında boğulur gider.

Ayna karanlık olduğu için Güneş'in ışığına mazhar olur; Güneş'e ayna olur. Kalbi Güneş'e açılır. Aslının ışısız olduğunu unutsa, kendinden yansıyan ışığı kendi mahareti zannetse, kendini de kaybeder ışığı da...

Gururlanma insanoğlu, seni sen yapan Allah var...

...

Evet beni ben yapan Allah (cc), bana irade de vermiş. Benim olan şey işte bu: tercihim. Seçtiğim şeylerle hayatımı şekillendiriyorum. Ben istiyorum, Allah istediğimi yaratıyor veriyor. Öyle ise çıkmaz sokaklara girmemeliyim, söndüremeyeceğim ateşleri yakmamalıyım. Kendimi ateşlere atmamalıyım. Bunca imkân bana, anlamsız şeylere harcamam diye verilmiş olabilir mi!.. Asla...

Madem böyle; zaman, bir kitap açmanın, bir fikre odaklanmanın, ince bir tefekküre dalmanın tam zamanı...

İyi şeyler yapmanın en iyi zamanıdır 'şimdi'...

'Sonra,' ise her şeyin katilidir.

...

Her amelin, her adımın arkasında bir niyet vardır. Niyetine sahiplen, tercihini netleştir ve azimle bismillah de, Allah'a dayan ve başla. Allah ile yola çıkanın yolları hep çıkar, hep açıktır... Çıkmazlar, Onu unutanlar içindir.

Seni bu yaşına kadar getiren, bir an nefessiz, rızısız bırakmayan Rabbin, her daim seninle. Sen adım at, Allah yürütür. Sen yola çık, Allah ulaştırır. Sen gayret et, Allah en güzel sonuca vardır...

Tevekkül, niyetten sonra başlar, sonuçtan önce biter. Sonuç eline geçti mi; şimdi kanaat başlamalı. Çünkü Allah ne verirse en güzeldir o... Eksik de değil fazla da değil; en olması gerekendir o...

Daha çok istersen daha çok çalış, alışveri-şin en güzeli Allah ile olandır. Senin istemenle hazinesi mi tükenecek... Ne güzel demişler:

"İnsanlardan istersen seni sevmezler; Allah'tan istedikçe Allah seni daha çok sever."

"İnsan verdi mi duyurur; Allah verdi mi doyurur?"

İsteyelim, Allah'tan marifet için ilim isteyelim, itaat için sağlık isteyelim, şükür için mal isteyelim, ahiret için dünyayı isteyelim, günahlara kapılmamak için sabır isteyelim, musibetler için sabır isteyelim, ibadetlere devam için sabır isteyelim, kusurlarımız için af isteyelim; akl-ı selim, kalb-i kerim isteyelim...

Madem ki aynayız, esma'ül-hüsna'dan hangisinin güneşine yönelirsek, çalışırsak, aynamızda onun ışığını buluruz...

...

Ne demiştik; hayata yeni bir gözle bakabileceğimiz bir penceremiz vardı:

Hiç olduğunu görünce, aslını görürsün, kendini bulursun...

Kendini buldun mu?..

Şimdi yola çıkabilirsin...❖

Yapay Zekâ Aklımızı Okuyabilir mi?

NİHAL BALCI

Kendinizi hayal edin... Araba kullanıyorsunuz... Gerisini hatırlamıyorsunuz. Gözünüzü açtınız. Bir hastane odasındasınız. Yakınlarınız yanınızda. Konuşmak istiyorsunuz dudaklarınız oynamıyor. Ellerinizi ayaklarınızı hareket ettirmiyorsunuz. Derin bir uykuya dalıyorsunuz...

Ne kadar zaman geçti bilmiyorsunuz. Gözleriniz kapalı ama etrafınızda konuşulanları duyabiliyorsunuz. Doktor ailenizle artık makinelerin fişini çekip çekmeme kararı üzerine konuşuyor. Bütün kuvvetinizle haykırmak istiyorsunuz: "Hayır, yapmayın! Buradayım ben!" Ama kimse sizi duymuyor...

Kendi zihninizin içinde hapsoldüğünüz bu durumdan nasıl kurtulabilirsiniz?

...

Dr. Ecmel Zimar, o gün Vancouver Hastanesinde ölümle ilgili, tarihi bir buluş¹ yapacağından habersiz, sadece hastasının hayatını kurtarmaya çalışıyordu.

87 yaşında biri, düşmüş ve beyinde kanama meydana gelmişti. Başarılı bir ameliyat sonrasında pıhtı alınmış, fakat hasta nöbetler geçirmeye başlamıştı. Dr. Zimar, bu durumda,

standart bir prosedür olarak, hastayı bir EEG cihazına bağlar. Hasta EEG'ye bağlı iken birden kalp krizi geçirir ve ölür.

Bu beklenmeyen durum ile, ölen bir insanın beyin aktivitesi kayda alınmış olur.

İnsan Ne Zaman Öldü Sayılır?

Filmlerde hep gösterilen an... EKG monitöründe, o içler acısı ses ile grafik sıfırlanır. Hasta artık ölmüştür. Fakat Dr. Zimar'ın hastasının kalbi durduktan sonra da beyin aktivitesi 30 sn daha devam etmiştir!

"Hayatım Gözlerimin Önünden Bir Film Şeridi Gibi Geçti!"

EEG kayıtları ile ölmeden önceki ve sonraki 30 sn'ye odaklanılarak, hastanın son 900 sn'si incelenir. Hafıza merkezlerinin aktif olduğu gözlemlenir ve ölmeden hemen önce, yaşanmış hatıraların bellekte geri çağırıldığı sonucuna varılır.

Sevdiğimiz biri, kalbi durup, tam da artık kaybettik dediğimiz o anda, aklından neler geçiyor? Bizi duyabiliyor mu? Bu âlemde mi, yoksa kabir âlemi ve burası arasında bir köp-

rüde mi? Melekleri görebiliyor mu? Onun o sırada aklından geçenleri bir gün bir ekrandan seyredebilecek miyiz?

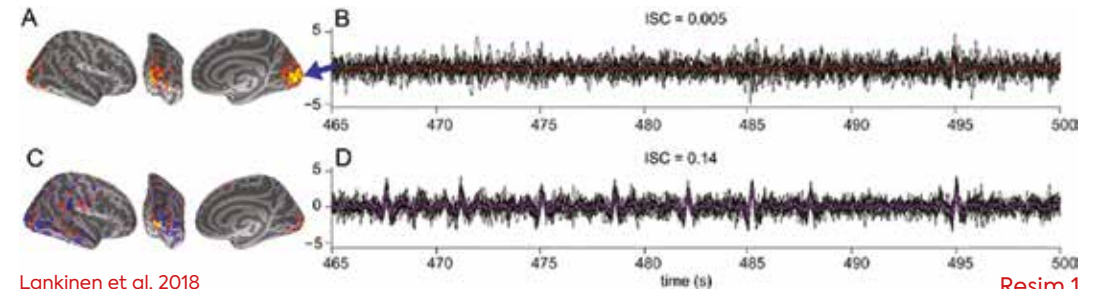
Beynimiz Bir Bilgisayar Gibi

Canlıların bir bedeni bir de ruhu, bilgisayarların bir kasası bir de sanal programları ve internet bağlantısı olduğu gibi düşüncenin de soyut manası ile beraber beyin içinde maddeye dayalı bir tarafı var. Sinir hücreleri, içlerindeki kimyasal maddeler ve reaksiyonlar, açığa çıkan elektrik sinyalleri ve manyetik alan, sebepler boyutunda bu manaların altında yatan madde. Bunlar bazı aletler kullanılarak ölçülebildiği için, geri mühendislik ile düşüncenin ne olduğuna ulaşmak mümkün.

Bazı insanlar Kuran veya başka bir kitap okumanın pasif bir iş olduğunu düşünüyorlar. Fakat ister kitap okuyun, ister dua edin, isterseniz trafikte birilerine küfredin, aklınızdan gelip geçen tüm bu manalar beyninizde bir elektromanyetik alan, etrafımızdaki insanların tamamından çıkan bu sinyaller ise çevremizdeki manevi havayı oluşturuyor. Bazı veliler belki buna bire bir şahit oluyor. Nörobilim sırlarını çözmeye çalışıyor. Bizim gibi sıradan insanlar ise, gözlerimiz görmese, kulaklarımız duymasa da içimizde bir şey bu havadan etkileniyor. Bazen sebepsiz yere sıkılıyoruz. Bazı kimseler sadece yanında bulunmakla içimizi ferahlatıyor. Bahsettiğimiz Kuran veya kitap okuma, dua etme gibi pasif olduğu düşünülen şeyler ise, insanlara faydalı olma adına farklı bir boyut kazanıyor.

Bir Sırrınız Var mı?

Arada bir kaçamak yapıp, kimseden

Lankinen et al, 2018

Resim 1

habersiz, paça çorbası içmeye mi gidiyorsunuz? Gardırobun içine saklanıp çocuklarınızdan gizli çikolata mı yiyorsunuz? Sırrınız her neyse onu bir düşünün... Kimsenin bilmesini istemediğiniz, bu size özel yanınız beyin zarının ve kafatasının içinde güvende mi?

Herkesin kendine has özellikleri var: tercihleri, sırları, hatıraları, korkuları, hüznüleri, ve hayalleri. Bunların toplamı insanı diğerlerinden farklı ve özel yapıyor. Ama bir yandan da savunmasız. Yani bazıları açığa çıksa insan zarar da görebilir.

İnternet şirketleri, telefonlarımızın kamera ve mikrofonları ile artık yatak odamıza kadar girdiler. Artık sadece internetten aramasını yapmadığımız özel düşüncelerimiz, hayallerimiz kaldı bize. Ama artık bir zaman sonra o bile elimizden alınacak gibi görünüyor.

Hangi Beyin Bölgesi Hangi Tür Düşünceleri, Kelimeleri İfade Etmekten Sorumlu?

MRI tarayıcıları, beyin aktivitesini ölçerek (Resim 1) beyin haritaları çıkarılmasında kullanıyorlar. Fakat elde ettiğimiz ve kâğıda dökülebildiğimiz beyin sinyallerini nasıl deşifre edebiliriz? Nasıl beyin dilini, kendi anlayabileceğimiz dile çevirebiliriz. Örneğin, pek çok kişi için yazılı bir nota çok şey ifade etmiyor. Fakat o notayı okuyabilen biri onu müziğe dönüştürdüğü zaman bir anlam kazanıyor.

Hiyeroglifler bulunduğu bir anlam içerdiği belli olmasına rağmen, ne demek istedikleri tam anlaşılmıyordu. 1799'da ünlü Rozetta Taşı bulundu. Bu taş hem eski Yunan hem de hiyeroglif iki metin içeriyordu. Eski Yunan dilini bilenler olduğu için, iki metin karşılaştırılarak

hiyeroglifler de anlaşıldı. Fakat beynin Rozetta Taşı yok. Sinyallerin ne anlama geldiğini kendimiz çözmemiz gerekiyor.

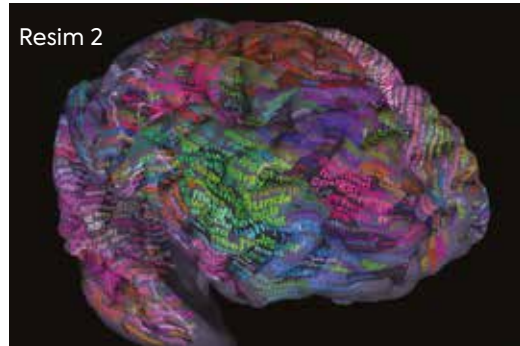
Yapay Zeka Düşüncelerimizi Nasıl Görür?

Ölçümler geleneksel MRI makinelerinden ziyade fonksiyonel MRI'lar ile yapılıyor. fMRI beyin dalgaları ile birlikte, beyne giden kan miktarını da ölçüyor. Bir beyin hücresi ne kadar aktif ise, o kadar fazla enerji kullanıyor.

Deneyden önce bilgisayarlar, insan beyninin nasıl çalıştığı ve bir problem ile ilgili çözüm bulma stratejileri üzerine "eğitiliyor". Katılımcılara resimler veya videolar gösterilerek beyin aktiviteleri ölçülüyor.

Genel anlamda yapılmaya çalışılan şey, dış âlemde görülenlerin beyinde nerede ve nasıl bir reaksiyon oluşturduğunu bulabilmek.

Altaki resimde, her renk farklı bir kategoriye gösteriyor. Örneğin koyu yeşil, sayılar; kahverengi, yer; pembe, şiddet ile ilgili kavramlara karşılık geliyor. Her bölgede pek çok kelime karşılık buluyor. (CA Berkeley Üniversitesi)

İyi çalışan bir algoritma ile resmi çıkartılan beyindeki düşünceler, aslı ile büyük ölçüde birbirine denk düşüyor.

Farklı anlamların beynin neresine denk geldiğini gösteren beyin atlası 2016 yılında Nature'da yayınlandı.² Gönüllülere 2'şer saat MRI içerisinde hikaye dinletilerek oluşturulan harita, Berkeley Üniversitesi hocaları tarafından yapıldı. (Resim 2-3)

Bilim-Kurgu Değil, Nöroteknoloji Artık Akıl Okumaya Başladı!

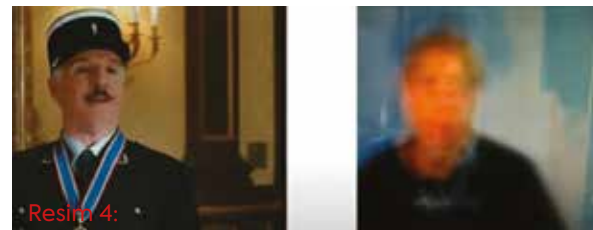
Oregon Üniversitesinde fMRI içinde, deneklerden bazı yüzleri hayallerinde canlandırılması istenir. Bilgisayara aktarılan beyin aktiviteleri ile, hayal ettikleri yüzler yapay zeka ile ekrana aktarılır. Bu araştırmada³ görev alan nörobilim uzmanı Brice Kuhl, insanların en özel ve gizli hatıralarını bile, beyinlerini inceleyerek çıkartabileceklerini ifade ediyor.

Carnegie Mellon Üniversitesinde yapılan bir deney⁴ ise insan beyindeki karmaşık cümleleri, ve cümlede geçen yer, insan ve olayları doğru sırası ile %87 tahmin edebiliyor.

Deneklere fotoğraf yerine film klipleri gösterilen başka bir çalışmada⁵ seyrettirilen film parçaları, geri mühendislik yapılarak, sadece beyin aktivitesi ölçümleri ile ekrana aktarılıyor. Beyin tarayıcıların çözünürlüğü çok yüksek değil. Bir piksel ölçüm içinde milyonlarca sinir hücresi var. Detaylı okuma yapabilmek için tek hücreye kadar inebilecek bir çözünürlüğün olması gerekiyor. (Resim 4)

Şu anki teknoloji, önceden seyredilmiş olan filmler ile yapılıyor. Teknolojinin ilerlediği yön

Solda gösterilen film klibinden bir kare. Sağda beyin aktivitesinden bilgisayarın çizdiği resim. (Resim: Berkeley News)

Sol: Gösterilen resimler.

Sağ: Beyin aktivitesinden çizilen resimler. (Dado et al, 2022)

ve yapılması hedeflenen ise, daha önce hiç kimsenin görmemiş olduğu, sadece insanın zihninde olan hayal, düşünce, ve hatıraların deşifre edilebilmesi. Resim kalitesi ise gitgide artıyor.

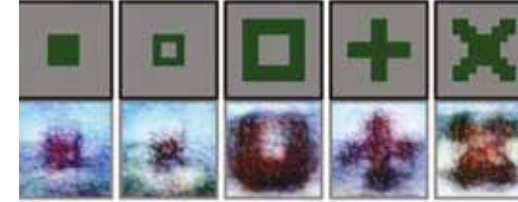
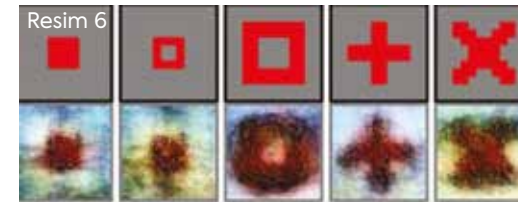
Hollanda'da yapılan bir deneyde⁶ katılanlara gösterilen, daha sonra ise beyin aktivitelerinden yola çıkarak bilgisayar çizimleri yapılan bazı yüzler Üstte görülüyor: (Resim 5)

Japonların yayınladığı başka bir makalenin⁷ sonuçları ise şu şekilde: (Resim 6-7-8)

En Başta Bahsettiğimiz Gibi Bir Hastaya Gelince

Beyin sinyallerini almak için sadece büyük MRI makineleri kullanılmıyor. Artık teknoloji çok daha ucuz ve taşınabilir hale gelmiş durumda. (Resim 9)

Resimde görülen Beyin-Bilgisayar-Bağlantısı (BBB) başlıkları başta bahsettiğimiz gibi bir hastaya yardım edebilir. Eğer size bu şapka-

Resim 8: Gösterilen ve bilgisayardan elde edilen resimler alt alta görünüyor.

lardan birini giydirirlerse beyin dalgalarınız ile bilinç seviyenizi ölçüp, bir soru sorulduğunda bu soruya evet veya hayır cevabınızı, sadece siz düşünerek anlayabiliyorlar. Hatta bu başlık ile klavyedeki harfleri kontrol edebiliyor ve bir bilgisayar aracılığı ile düşüncelerinizi karşı tarafa iletebiliyorsunuz.

Yapay Zeka Kendi Kendine Konuşmayı da Başka Bir Boyuta Taşıyor

AlterEgo adlı alet⁸ ile ifade etmek istediğiniz şeyi sadece içinizden geçiriyorsunuz. Bu da beyinde bazı sinyaller oluşturuyor. Geri planda çalışan yapay zeka ne dediğinizi deşifre edip, internetten araştırıp, size kulaklık vasıtası ile cevap veriyor. Siri ve Alexa ile konuşur gibi, fakat ağızınızı bile oynatmadan ve kimse duymadan.

Felç veya ağız kanseri geçirip iletişim kuramayan insanlar için bu gerçekten çok güzel bir haber. (Resim 10)

Resim 10

Mucidin aleti nasıl kullandığını görebilmek için:

Bu Başlıklar Yalan Makinesi Olarak Kullanılırsa?

Macaristan sınırında Birleşmiş Milletler tarafından test edilmiş ve pek kimse bilmesede Amerika'da kullanılmakta. Peki durum bu ise, filmlerde hep duyduğumuz sessiz kalma hakkı ne olacak? Artık insanlar herhangi bir konuda sessiz kalma haklarını kullanabilecekler mi?

Başlıkların Farklı Kullanım Alanları Var

Başlıklar konsantrasyon seviyesini ölçerek, hiperaktivite ve dikkat bozukluğu olan kişilerde destek olarak kullanılıyor.

Aletler arabalarda sürücünün baş kısmına yerleştirilirse, sürüş sırasında konsantrasyonu ölçülerek, zayıfladığı durumlarda uyarılması için kullanılması da oldukça faydalı olacaktır.

Çin'de fikri beğenen bir okul bütün öğrenciler için satın almış. (Resim 11)

Artık öyle okula gidip, sırada oturup, hayal kurmak yok. Ya konsantre olacaksınız ya da başlığınız, herkesin göreceği şekilde, işaret verecek. Konsantrasyon her kaybedildiğinde sinyal veren bu başlıkların mesela zorunlu olarak kullanılması gereken bir toplumda, Cuma namazı nasıl kılınır, düşünmek bile istemiyorum.

Çin'de askeriyede, bazı fabrikalarda, ve hızlı tren hatlarında çalışanlar, başlıklar giydirilerek ruhsal durumları kontrol ediliyor. Panik,

Resim 11

öfke, üzüntü, depresyon gibi hallerde yüzünüz gülse bile patrondan saklanılamıyor. Eğer bazı haller üzerinizde varsa, vazife değiştirme, ara verme, veya eve gönderilme ile verimlilik artırılmaya çalışılıyor.

Her yerde başlıklar zorunlu olsa ve daha da geliştirilse, her düşünülen hep ortada olsa nasıl bir hayat olurdu? Herkes orada çok samimi ve iyi mi olurdu? İmtihan sırrı ortadan kalkar mıydı? Birinin yanında, saygıdan uzak bir şey aklımızdan geçse ve alet bunun sinyalinin verse, herhalde çok utanırız. Oysa Allah her an her halimizi ve düşüncemizi biliyor. Nurdan yaratılan melekler de bizi görüyorlar. Çok şükür Settar olan Allah her halimizi ortaya dökmüyor.

Resim 12: tredhunter.com

BBB'leri İsteyerek Kullananlar da Var

BBB'ler ile video oyunları oynayanlar farkında olsun veya olmasın, beyinlerindeki çok özel kısımlara ulaşılabilir. 13.3 milisaniyenin altındaki görsel bir uyarıcı, zihin tarafından algılanamasa bile beyinde bir tepki oluşturuyor. Bu şekilde yapılan subliminal bir saldırı ile insanın adres, kimlik, banka bilgilerini elde etmenin mümkün olduğu belirtiliyor.⁹

"The Moment" adlı film bu aletler ile seyredilen bir film. Edilgen bir şekilde seyretmek yerine filmi siz beyin aktiviteniz ile kontrol ediyorsunuz. Alet sıkıldığınızı anlarsa senaryo ve müzikler hemen değişiyor. Herkes için sonu farklı bitiyor. 101 trilyon farklı senaryo tek bir filmin içinde gizli. (Resim 13)

Birinin Ne Düşündüğü ve Bir Suç İşleme Niyeti Bilinse Polis Onu Tutuklayabilir mi?

O gün, düşündüğümüzden daha yakın ola-

Resim 13

bilir. Bir suçu işleme düşüncesi yüzünden daha teşebbüs bile etmeden bir insan tutuklanabilir.

Indiana'da 18 yaşında bir genç okul koridorunda, kendisinin silahla ateş ederken çekilmiş bir fotoğrafını sosyal medyada yayınlınca tutuklanır. Oysa bu görüntü 'artırılmış gerçeklik' ile oynadığı bir oyundan alınmıştır ve ateş ettikleri de öğrenciler değil zombilerdir.

Hapisten çıkmak üzere olan 96 kişi üzerinde yapılan bir sosyal deneye göre,¹⁰ beyin görüntülemelerine bakılarak, tekrar suç işleyip işlemeyecekleri de tahmin edilebiliyor. Kesinlik kazanabilmesi için ise daha üzerinde çok çalışmaya ihtiyaç var.

Kullanılan algoritmaların bir problemi ise her geçen gün daha komplike hale gelerek bir kara kutuya dönüşmeleri. Bilgisayarların bu programlamalar ile, kararlarına nasıl vardıkları, bir zaman sonra kendilerini tasarlayanlar tarafından bile anlaşılamayabiliyor. Gün gelir, bu okumalar hep doğru gibi kabul edilmeye başlanırsa, ve makineler hatalı bir şekilde insanların niyetlerini yanlış okurlarsa, işlemedikleri bir suç ile ilgili insanlar masumiyetlerini nasıl kanıtlayabilirler? Hem sadece niyet eden bir kişi gerçekten o suçu işlemiş gibi mahkûm edilmemelidir. Niyetler her zaman değişebilir.

Teknolojinin Potansiyel Kullanım Alanları

Bu belki yarın değil ama beyin şeffaflığına doğru gidiliyor. Bu ise özgürlük anlayışımızdan, veri toplamamıza ve saklamamıza kadar her şeyi değiştirecek anlamına geliyor.

Teknoloji ile insanlar toplumda dışlanmak için orijinal bir düşünceye cesaret edemeyebilir. Gizli günahlar bile ortaya dökülür ve daha da normalleştirilmeye çalışılır. Beyin-

lerimiz hacklenip, bir bilgisayara yapıldığı gibi içindeki bilgilere ulaşılabilir. İnsanlar güzel bir rüyayı, hele de içinde çok sevdiği ve özlediği biri varsa, uyanırken seyredebilir. Psikiyatristler hastalarının korku, öfke gibi duygularını çok rahat anlayıp analiz edebilirler. İnsanlar telepati ile konuşabilirler. Bir türlü ifade edemediğimiz bazı duygularımızı, görüntüler ile, net bir şekilde anlatabiliriz. Dilimizi bilmeyen biriyle kolayca iletişim kurabiliriz. Yargı sistemi, ve şüphelilerin sorgulanması kökten değişir. Küçükliğümüzden kalan bir hatırayı resme dökümleriz. Bir yere gezmeye gittiğimizde artık fotoğraf makinesi taşımamıza gerek kalmaz.

Güzel bir bina veya oda tasarımı aklınızda var fakat bunu resme dökemiyorsanız, BBB yardımı ile bilgisayardan resmini çıkarıp mimara verebilirsiniz. Mimarlar, ise dizaynlarını, bu şekilde müşterilerine önce beğendirdikten sonra inşaya başlayabilirler. Casuslar bir belgeye sadece bakıp numunesini almaya gerek kalmadan kaçırabilir. İstihbarat teşkilatları çok kolayca gizli bilgiye ulaşabilirler.

Baskıcı Rejimlerde Yaşayan, Özellikle de Azınlık Olanlar İçin Bunlar Ne Anlama Gelir?

Ohio Devlet Üniversitesinin yaptığı bir araştırmaya göre, fMRI'lar ile, sadece beyin taramalarına bakılarak, bir insanın politik görüşü anlaşılabilir.¹¹ Despot bir iktidar altında yaşayan insanlar için politik fikirlerinin bilinmesi ise güvenli olmayabilir. (Resim 14)

Örneğin, Sosyal Kredi Sistemi adı altında, insanların ne kadar iyi bir vatandaş olduklarını ölçmek için sürekli takip altında tutan Çin, daha da ileri gitmiş durumda. Çin Milli Bilim Merkezindeki bir grup bilim insanı, geliştirdikleri yapay zeka ve bilgisayar sistemleri ile, akıl okuyarak, halkın komünist partiye olan sada-

Resim 14

katini test ettiklerini açıkladı.¹²

Partiye müteşekkiri olma, güvenme, onu dinleme ve takip etmelerinin daha sağlamlaşabilmesi için, fikir ve politik düşüncelere maruz bırakılan insanların beyin dalgaları, yüz ifadeleri, reaksiyonları analiz ediliyor. Anlaşılan baskı rejimlerinde, sadece vergini vermek, kurallara uyan, iyi ve saygılı bir vatandaş olmak yetmiyor. Zorla sevmek de gerekiyor. Bir azınlık olan Uygurlar ise takip edilip, “yeniden eğitim” kamplarına alınarak zulmediliyor.

Zihinsel Özgürlüğümüz Ne Kadar Önemli?

Nöroteknoloji daha önce hayal bile edemediklerimizi hayata kazandıracak. Pek çok hastaya çare, bir sürü insana kolaylık olacak. Tüm bu pozitifler, negatifleri ile beraber hayatımıza girecek.

İnsanların bilerek veya bilmeden en önemli özgürlüklerinden biri olan zihinsel özgürlüklerini tehlikeye atacak işlerin içine girme ihtimalleri insanı korkutuyor. Bir şey satın alınırken, indirim almak için insanlar beyin aktivitelerini satarlar mı? İnternette bir şey görmek, bir bilgiye ulaşmak, bir uygulamayı kullanmak için tıkladıklarında küçük bir puntuyla yazılmış beş sayfalık bir kontrat önlerine geldiğinde, kabul etmeden önce, okuyacaklar mı? İnsanın özelini ve güvenliğini koruyan kanunlar, teknoloji ile aynı hızda ilerleyebilecek mi?

Ömrü olanlar, 10-20 yıl içerisinde, tüm bunların cevaplarını, nöroteknolojinin faydasını da zararını da bire bir yaşayarak görebilecekler. ❖

(NOT: Bu yazının kaynaklarına zaferdergisi.com'daki sayfasından ulaşabilirsiniz.)

Portakal Çiçekleri

HALİL İBRAHİM SERT

Çukurova yemyeşildir.

Derler ki: “Bu topraklarda insan ayağını gömse filizlenir.”

Çukurovada her mevsim canlılık kıpırdar durur toprakta. Portakal, mandalina, turunc ağaçları çiçek açınca kokularla kodlanmış ve kaydedilmiş hatıralar uçuşur zihninizde.

Papatyalar, gelincikler topraktan fişkirir adeta.

...

İnsan bir ucu geçmişte bir ucu şimdide bir örgü tezgâhı gibidir. Bir geçmişten geçer ilmekler bir şimdiden. Kuzine sobalarda çıtır çıtır yanan meşe odunuyla tütsülenmiş mayalı ekmeklere kaydedilir hatıralar.

Pamuk tarlalarında testilerden içilen suyun serinliğinde hatırlarsınız çocukluğunuzu, büyük dedenizin okuduğu eskimez yazılı kitaplarda.

Her zerresinden hayat coşar Çukurova'nın.

Her mevsimin büründüğü renklerde ilahi sanata muhatap olur insan. Kilometrelerce her iki yanınızda uzar gider portakal bahçeleri. Çukurova'da zahmetsizce, binlerce Esmâ'nın tecellisini okur insan, eğer isterse.

...

İsterse diyorum çünkü görmek isteyene Mekke'nin dağı taşı yeter gafletten uyanmaya, lakin görmek istemeyene Çukurova'nın bağı bahçesi yetmez.

Çukurova tefekkürün kemâle erdiği yerdir o yüzden.

Bir sofraya görsen ki kilometrelerce uzayıp gidiyor, meraktan aklımız çıkar da sorarız, “Bu sofrayı böyle harika kim kurmuş?” diye.

Ah be insan!

Ah be nisanın kardeşi!

Bir sen sormazsın, “Bunca doğal ve kusursuz sofraları, ağaçların kibar dallarıyla, her mevsimde kim önümüze seriyor?” diye.

Güzellik, sanat ve kudretli işler ne kadar fazlaysa, insan o derece çok merak etmez mi güzelliğin sahibini, sanatın sahibini ve kudretli işler yapan hükümdarı?

Dünyanın güzellikleri kiminin gaflet perdelelerini artırır kat be kat, kiminin de imanını.

Modern çağın, imanı hapsettiği zifiri karanlık mahzenleri devirmenin, yıkmanın

zamanı gelmedi mi ?

Bulaşık meşguliyetlerle, malayani işlerle yüzbinlerce kelimeyi israf etmenin bir anlamı yok, faydası da. Şimdi her zamankinden daha fazla anlıyoruz dünyanın sahteliğini.

Elinize Çukurova kokulu bir portakal alın, onu dilim dilim, lifli ve kokulu ve hiçbir laboratuvarla üretilmeyecek şekilde kusursuz ambalajlayan ve incecik bir dalın ucunda size sunan kudreti düşünerek, susturun zihninizdeki bütün gevezelikleri, ki hakikatin sesi duyulsun!

Hakikat bütün gücüyle sesleniyor!

Haydi Bismillah! ❖

Zarara Ortak Olur muydunuz? Gıybet Neden Günahdır Bilir misin?

ESER ÖLÇER
PSİKOTERAPİST

Yahya bin Vezir anlatıyor:

Bir gün Mısır'ın 'Kandiller Çarşısı'nda İmam-ı Şafii ile geziyorduk.

Bir adamın, birinin aleyhinde konuştuğunu duyduk.

İmam-ı Şafii Hazretleri bana dönerek:

"Buradan hemen uzaklaşmalıyız" dedi.

"Niçin?" diye sorunca da şu cevabı verdi:

"Bu gibi gıybet sözlerden, dilinizi koruduğunuz gibi, kulağınızı da koruyunuz. Zira dinleyen, söyleyenle ORTAK'tır. Aleyhtar gıybetçiler, kendi herzelelerine dinleyeni de ORTAK etmek isterler."

Gıybet, en geniş manada arkadan konuşmaktır; bahsi geçen, duyduğunda üzüleceği veya utanacağı bir kusurundan bahsedilmesidir.

Gıybet konusu genellikle doğrulara dayanır. Zaten yalan yanlış olsa adı değişir, iftira olur.

Gıybet dinimizce haram kılınmış bir eylemdir. Haram kılınması diğer tüm haramlarda olduğu gibi insanı ve genel manada toplumu

korumaya yöneliktir.

Yaratıcı, insana verdiği önem ve değere atfen haram etmiştir gıybeti. Bu keyfiyet, Yaratıcı'nın "Settar" (kusurları örten, gizleyen) ismine ters düşer. Yaratıcı bu ismi ile eşref-i mahlûkat olan insanı korumak ister ve ağır bir suç olarak ilan eder gıybeti. (Kuran-ı Kerim, 12/49)

...

Gıybet konusunda insanların kaçırdıkları en

önemli nokta "doğru zannedilenler"dir.

İnsan, mesajları alan ve mesajlardan (kendince) anlamlar çıkartan bir varlıktır. Çıkarttığımız anlamlardan hareket ettiğimiz için de, genelde "hata çukuru"na düşeriz.

...

Gıybet, çıkarımımız doğru da olsa, karşıdakini rencide edip onurunu zedelediği için günahdır.

Toplumsal huzuru baltaladığı için günahdır.

Gıybet, gıybeti dinleyen zihnine gıybet edileni, anlatılan haliyle kodladığı için günahdır.

Küslüklere, kavgalara sebep olduğu için günahdır.

Dostlukları zedelediği, bitirdiği için günahdır.

Dinleyen zihnine ön yargı pompaladığı için günahdır.

Misilleme duygusunu kamçılıyıp çirkinliği çoğalttığı için günahdır.

En önemlisi de "Yaratıcı" yasakladığı için günahdır.

...

"... Sizden biriniz ölmüş kardeşinin etini yemek ister mi?.." (Hucurat, 49/12)

Ne çok "LEŞ YİYİCİ"miz var. Bu denli çirkin bir şeyi ne kadar da normalmişçesine yapıyoruz. İki lafın belini kırarken ne çok şeyi paramparça ediyoruz.

...

"Sizin için daha hayırlı olduğu halde, bir şeyi sevmemeniz mümkündür. Sizin için daha kötü olduğu halde, bir şeyi sevmeniz de mümkündür. ALLAH BİLİR, SİZ BİLMEZSİNİZ.." (Bakara, 216)

Belki de gıybetin zararlarından bil(e)mediğimiz daha nice zararlar vardır.

Gıybet bir ömür ne de güzel olurdu! ❖

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

NE YAPAYIM?

Bir adam İmam-ı Âzam'a gelerek şöyle bir soru sordu:

"Yıkılmak için nehre girdiğimde kibleye mi yöneleyim, başka yöne mi?"

İmam-ı Âzam tebessüm ederek, tedbirli olmanın önemine dikkat çeken şu cevabı verdi:

"Çıkınca elbisesiz kalmak istemiyorsan, elbiselerinin olduğu yöne dön."

BAŞARININ ARKADAŞLARI

Başarıya sormuşlar:

"En yakın arkadaşların kimler?"

Cevap vermiş:

"Azim ve sebat."

BEĞENMEMEK DE LAZIM

Peyami Safa'ya, "Pişmanlık duyduğunuz bir yazınız var mı?" diye sorarlar.

"Bütün yazılarımdan pişmanım." der.

"Neden pişmansınız?" derler.

Şu cevabı verir:

"Onlardan pişman olup beğenmediğim için, daha iyilerini yazmaya çalışıyorum." ❖

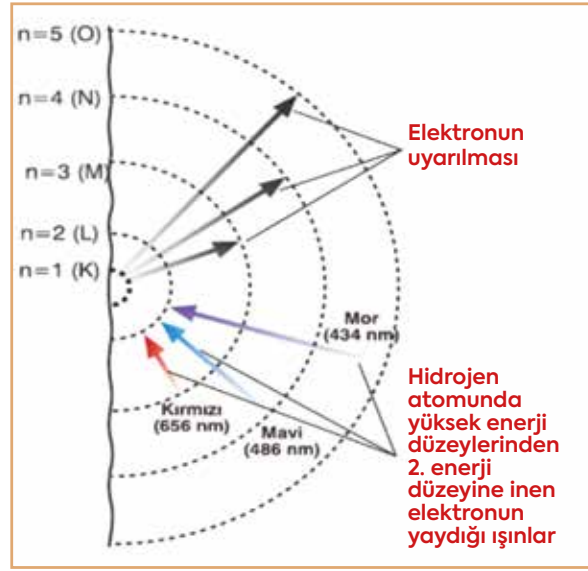
Işıkların Sırlarla Dolu Dünyası

PROF. DR. OSMAN ÇAKMAK

Atomun asli elamanı elektronlar, atom çekirdeği çevresinde içten dışa doğru tabaka tabaka yerleşiklerinden ısı ya da elektrik deşarjı ile uyarılanlar dıştaki boş tabakalara sıçırıyorlar. Sonra da bu enerji ile yüklenmiş kararsız elektronlar alt tabakalara ya da eski yuvalarına tekrar dönüyorlar. İşte bu esnada yüklendikleri enerjiyi dalga boylarında ışınlar olarak dışarıya salıveriyorlar. Her element için bu seyahat farklı tabakalar şeklinde cereyan ettiğinden, her maddenin ışık tayfına attığı özel bir imzası bulunuyor.

Bu öyle büyük bir buluştu ki, onları teknolojiye kullanmakta gecikmedik. Bugün, hastanelerde kullanılan bir röntgen cihazından tutun da cebimizdeki telefonlara, dünyayı bir şehir haline getiren radyo ve televizyonlara, gece görüş cihazlarına kadar pek çok alet, elementlerin bu ışımalarından faydalanılarak üretilmiştir. Onların üzerindeki türlü türlü metal ya da plastik yapıyı açıp baktığınızda, karşınıza, bir yığın formülle isim koymaya çalıştığımız, ama gerçek yapıları ve işleyişleri hakkında hiçbir insanoğlunun yeterli bilgiye sahip olmadığı bir yaratılış mucizesi çıkar: IŞINLAR.

Ünlü fizikçi Hertz'in itiraf etmekten kendini alamadığı gibi: "İnsan bunların kendilerini bulanlardan daha akıllı olduklarını düşünmeden edemiyor." diyeceğiz, ya da onlara özelliklerini veren Hak Teala'nın sanatına hayret ve şükürlerimizi sunacağız.

Atomdaki kendi tabakalarındaki elektronlar uyarıldığında ne olur? Mesela ısıtıldığında? Enerji elektronları daha yüksek tabakalara iter. Bu durumda elektronlar uyarılmış haldedir. Elektronlar uyarılmış hallerini terk edip eski seviyelerine geri dönecektir. Çünkü bu durumda kararsız haldedir. Dönüş esnasında alınan ısı enerjisi, foton (ışık) halinde dışarı salınır. Foton'un dalga boyu (ya da frekansı) iki seviye arasındaki enerji farkına tekabül eder. Dışarı salınan fotonlar elementlerin spektrumları adını alır. Belirli bir dalga boyunda olduğu için bu ışınları elementlerin ışık tayfına attığı imzaya ya da parmak izine benzetebiliriz. Çünkü bu fotonlar belirli bir dalga boyunda olduğundan elementi tanımda yardımcı olur

...

Şimdi, kullandıkça tükenen petrol lambaları ya da mum yerine artık kendisi tükenmeyen ama elektrik tüketen elementler, metaller kullanıyoruz. Hızlı kimyasal reaksiyonun oluşturduğu ısı yerine ise elektrik gücünün oluşturduğu deşarjla yapıyoruz aynı işi.

Atomlardaki elektronların tabakalar

arasındaki seyahati olmasaydı ampul gibi aydınlatma araçlarını kullanarak, gecelerimizi aydınlatmamız mümkün olmayacaktı.

Ne Maxwell ne de Hertz ne de herhangi birisi o sıralarda, bu birkaç denklemden, geleceğin radyo, televizyon ve radar gibi sanayileriyle sayısız başka bilimsel ve teknolojik uygulamalarının doğup gelişeceğini rüyalarında bile göremezlerdi.

Gök cisimlerinin ebediyen meçhulümüz olarak kalacağını söyleyen August Comte'den daha üç yıl sonra görünen bölgedeki ışık tayfı ile yıldızların hangi elementlerden ibaret olduğu belirlenebileceği ortaya çıkmıştı. Halbuki astronomi herhangi bir galaksi, kuasar, karadeliğe ya da başka derin uzay cismini yalnızca görülen ışıkta gözlemlemek zorunda kalsaydı, bilim adamları gözlerini bağlı hissederlerdi.

Gökbilimin yirminci yüzyılın ikinci yarısındaki öyküsü, kızılötesi, morötesi, ve X ışınlarını, mikrodalgaları ve bütün öteki ışınım biçimlerini "görmeye" yarayan ve bize evren hakkında yepyeni bir görüntü sunan yeni teleskopların ve diğer aletlerin geliştirilme sürecine sıkı sıkıya bağlı kaldı. Kim bilir gelecekte daha ne gibi tecellilere mazhar

Her elementin elektromanyetik spektruma attığı bir imza vardır. Yıldızlarda hangi elementler bulunduğunu oradan gelen ışınların analizi ile bulabiliriz. Yukarıda ışık emisyonu yapan elementler görülmektedir. Sodyum atomu iyonları 588.9950 ve 589.5924 nanometre dalga boylarında parlak bir sarı renk gösterir. Bu alevler içinde sarı renkli olan alev sodyuma aittir. Sodyum lambaları bu şekilde sarı ışık verir.

olacağız?

IŞINLARIN KEŞİF SERÜVENİ

Mademki konu ışıklardan açıldı, ışınların geçmişte ne kadar yanlış şeylere bağlandığına dair fikirlere de yer verelim. Çünkü insanoğlu ışınları tâ ilk çağlardan bu yana anlamaya çalıştı. Onun üzerine çeşitli yorumlarda bulundu. Çoğumuz için ışık, Güneş veya bir ampulden yayılan aydınlık vesilesi; fizikçilere göre ise, elektromanyetik dalga spektrumunun dar bir aralığı...

Milattan beş asır önce yaşayan Pisagor, görebilmemizi her nesnenin kendisinin çıkardığı çok ufak parçacıklara bağlamıştı. Göz, onları yakalıyor ve görebiliyordu. Öğrencisi Empedokles'e göre ateşimsi ışınlar maddeden değil, gözden çıkıyordu. Eflatun (MÖ. 428-347) ise, görmemizin hem nesnelere çıkan harici ışık hem de gözümüzden dışarı çıkan dahili ışıkla mümkün olduğunu düşünüyordu. Aristo'ya (MÖ. 384-322) gelince, o farklı şeyler söylüyordu: Işık, evreni dolduran ve çok ufak olan "pellucid" adlı maddenin hareketi sonucuydu.

Bu kanaatler Müslüman ilim adamlarının yeni keşiflerine kadar sürecekti. Bilim tarihinde optiğin kurucusu olarak bilinen İbnü'l-Heysem (965-1040), hem eski nazariyeleri çürütüyor hem de ışık üzerindeki perdeyi kaldırıyordu.

İbnü'l-Heysem, optik, astronomi ve matematik dahil değişik konularda çalışmalar yaptı. Optiğin görme, yansıma, kırılma, gökkuşağı ve renk gibi konularını sistematik bir anlayışla ele aldı ve bunları çözüme kavuşturdu. Işığın kırılmasını; hava, cam ve su gibi farklı ortamlarda farklı hızlarda hareket etmesine bağladı.

Ancak atomun tabakalı/kabuklu yapısının keşfi ile yani elektronların tabakalar arasındaki seyahati anlaşılınca kadar ışınların kaynağı gizli kaldı.

...

Özetle, görelim veya görmeyelim, kâinatta dalga boylarıyla ifade edilen bir de ışınlar dünyası vardı. Bunlar öylesine çeşitliydi ki, en uzun dalga boyu, en kısasından 1025 (10 rakamının yanına 25 tane sıfır koyunuz) defa uzundu.

İlginçtir ki bu âlemde görmemizi sağlayan ışınlar, çok dar bir aralıkta yer alıyor. Bir başka deyişle, ışınların tamamını üst üste dizdiğimizde toplamaları 1025'e ulaşıyorsa, görmemizi sağlayan güneş ışınları sadece bir tanesine karşılık geliyordu.

Mevzu sadece sonsuz çeşit ve özellikteki ışınlar dünyasına karşı "kapalı" kalmamızla sınırlı değildi. Işın türlerinin her birinin yapı ve mahiyetlerine, onlardan yaratılmış varlıkların sırlarına vâkıf olmanın da hayli uzağında kalıyor olmamızdı.

Bir ucunda mikro dalgaları, diğer ucunda gama ışınlarını barındıran elektromanyetik tayf içinde belli bir bölge "görölmek üzere kullanıma ayrılmış", her canlı türü için bu bölgede belirli bir yer tahsis edilmiştir. Ama o canlıya, ışınlar dünyasından düşen hisse, "deryada bir damlacık" kalmaktadır.

Hal böyleyken, kâinatı ancak "anahtar deliğinden" seyredebilen insanoğlu, her şeyi kendi müşahede ettiğinden ibaret zannedebiliyor. Aslında ışınların "sır perdeleri" aralandıkça, "bilinmeyen" ve "görölmeyene" dair hayret ve tefekkür ufkumuz bir kat daha genişlemektedir. ❖

Öylesine Bir Hikâye

ELİF E. BAYRAKTAR

Darwinist literatür, Rudyard Kipling'in hikayelerine benzeyen ve hiçbir şeye delil olmayan "işte öylesine hikâyeler" ile doludur.

O hikâyelerden biri insanın dik yürüyüşü ve iki ayaklılığa geçiş üzerinedir. Darwinistler bunu kimi kaynaklarda su kökenli beslenmeye dayalı bir hikâyeye ile anlatırlar. Kurguya göre; su kıyısında yaşayan hominidler (hayali evrim sürecinde yaşadığı varsayılan insansılar), su kökenli beslenmenin sağladığı çeşitli avantajlardan yararlanmış olabilir, bu da sözde evrim sürecinde iki ayaklı bir hareket tarzı kazanmalarına yol açmış olabilir.

Bu beslenme şekliyle ilgili, gıda bulma yarışında diğer etçiller tarafından görece daha az rahatsız edilmek, gıda toplamak için daha az zaman, sosyal etkileşim ve alet yapımı için daha çok zaman, su kökenli beslenmenin sağladığı ve gelişimde önem taşıyan bazı yağ asitleri gibi avantajları sayılır. Primatların su kenarında ve suyun içinde iki ayak üzerinde durma eğilimleri de bu faydalara eklenerek, insanın iki ayaklılığının böyle bir süreçte tamamlanmış olması gerektiği ileri sürülür.

R. Kipling de filin hortumunu anlattığı hikâyesinde şunları yazıyordu: "Günün birinde bir yavru fil annesinin gerektiği kadar yakınında durmuyordu. Nehrin parlak sularını gördü ve meraklı bir şekilde kıyıya yanaştı incelemeye koyuldu. Suyun yüzeyinde çıkıntı yapan bir tümsek vardı ve bunun ne olduğunu merak eden fil yavrusu daha yakından bakmak için suya

doğru eğildi. Birdenbire o tümsek yukarı fırladı ve küçük filin burnunu yakaladı. (Bu, bir timsahtı)... Sonra filin yavrusu kalçasının üzerine oturdu ve kendisini geri itmeye başladı, itti, itti ve burnu giderek uzamaya başladı. Ve timsah çarpınarak kıyıya doğru çekildi ve kuyruğunun darbeleriyle suyu

krema gibi beyaz yaptı; timsah da [filin burnunu] çekti, çekti ve çekmeye devam etti."

Ne kadar benzer değil mi? Evrimcilerin "işte, öylesine" yaklaşımı hakkında kendisi de evrimci olan S. J. Gould şunları söylüyor: "...Bilim adam-

ları bu masalların hikâyeye olduğunu bilirler; maalesef, bunlar profesyonel literatürde fazlasıyla ciddi ve gerçekse alınır. Daha sonra bunlar 'bilimsel gerçekler' haline dönüşür popüler literatüre girerler."¹

...

Bir başka evrimci görüşü savunanlara göre iki ayak üzerinde yürüme açmazı konusunda, "Australopithecus'un ellerini kullanma gereksinimi sonucunda ortaya çıkmıştır. Yavrunun taşınması ve bakımı; yemeğin hazırlanması ve yuvada yapılması gereken diğer işler için ellerin serbest kalması gerekmiş ve iki ayak üzerinde yürüme evrimleşmiştir" deniyor.²

Konuyu araştırırken insanların iki ayak üzerinde duracak şekilde evrimleşmesinin nedeninin, çocuklarını göğüslerine daha yakın seviyede tutabilme isteği hatta cinsel seçilimin bir yan ürünü olabileceğini iddia eden ilginç görüşlere bile rastgeldim.

Benzer birçok görüş var ancak bunlar bilimsel bir delili olmayan ilginç hikâyeler...

Görürüz ki Kipling'in hikayeleri gibi Darwinistlerin hikayeleri de sadece hayal gücüne dayanıyor. Suyun kenarında iki ayaklılık kazanan hayali ataların hikâyesi, su kıyısında hortumu uzayan fil masalından çok da farklı değil.

Bilimsel görüş: Maymunların hareket şekli insanın iki ayaklı yürüyüşünden daha kolay, hızlı ve verimlidir. İnsan ne bir şempanze gibi ağaçlar arasında daldan dala atlayarak ilerleyebilir, ne de bir çita gibi saatte 125 km hızla koşabilir. Aksine insan, iki ayağı üzerinde çok daha yavaş hareket eder. Evrimin kendi mantığına göre, maymunların iki ayaklı yürümeye yönelmeleri anlamsızdır.

Ayrıca: Bir canlı ya tam dik, ya da tam dört ayağı üzerinde yürüyebilir.³ Bu ikisinin arası bir yürüyüş biçimi, enerji kullanımının aşırı derecede artması nedeniyle mümkün değildir.

Evrimsel teorinin iddia ettiği gibi, canlıların aşama aşama birbirlerinden türeyerek var oldukları iddiası bilimsel hiçbir bulguya desteklenmemiştir. Eğer canlılar Darwin'in ve evrimcilerin iddia ettiği gibi birbirinden türemiş olsaydı, bunun fosil kayıtlarında açıkça görülmesi gerekirdi. Bugüne kadar yapılan kazılarda elde edilen milyonlarca fosilin içinde bir canlının diğerine dönüştüğünü kanıtlayan bir tane bile ara geçiş form fosili yoktur. Fosillerin hepsi, canlıların sahip oldukları tüm özellikleri ile aniden ortaya çıktıklarını, yüz milyonlarca yıl boyunca hiç değişmediklerini, yani evrim geçirmediğini, sonuç olarak da yaratıldıklarını göstermektedir.

Darwin bile ara fosil bulunmazsa teorisinin yıkılacağını söylemişse ve ortada bir tane bile bilimsel somut bulgu yoksa masallar anlatarak insana ata aramanın bir anlamı yoktur.

Bir bilim adamının şöyle bir sözü var: "İnsanın atasını aramak, ışıktan çok ısı veriyor" diyordu. Evet bilim aydınlatıyor, ama görebilenleri... ❖

Dipnotlar: ¹ Stephen Jay Gould, "Introduction", in Björn Kurtén, Dance of the Tiger: A Novel of the Ice Age **2**. <https://evrimagaci.org/> ³ Ruth Henke, "Aufrecht aus den Baumen", Focus, Cilt 39, 1996, s. 178

Ninelerin Çantasından Çıkan Çocuk Resimleri

MUAMMER ERKUL

Genellikle bize anlamsız gelir; ama ninelerin çoğu yanlarında birkaç çocuk fotoğrafı taşır. Muhabbet başladığında hemen bunları çıkarır... Hatta otobüste, trende, vapurda yan yana oturdukları hiç tanımadıkları insanlara bile bu resimleri gösterip; kim olduklarından, neler yaptıklarından, nelerden hoşlandıklarından filan bahsederler.

“Bu şeker kız veya afacan oğlan şimdi kaç yaşında” deseniz, şaşırabilirsiniz... Çünkü, konuşma başlarken peşin peşin elinize tutuşturulan şu resmin; belki 5, belki 10, belki de 15, 20 senedir taşınmakta olduğunu işitebilirsiniz, pörsümüş bu deri çantanın içinde!..

Peki, nedir bu resmi böylesine özel kılan?..

.....

Ninelerin soluk çantalarında taşınan resimleri bu kadar özel kılan;

Resimdeki küçük çocukların çıkarsız bakışları, art niyetsiz öpücükleridir...

.....

Bunlardan biri büyümüş de şu işlerle uğraşıyormuş, fark etmez!..

Mühim olan; bu çocukların, bu fotoğrafları çekildiği zamanki masumiyetleridir ve resimlerini taşıyan kimseye hissettirdikleri güzel duygulardır...

♥

Artık kızamıyorum. Şaşırmıyorum da...

Hatta, daha bir deşelemeye çalışıyorum konuyu; otobüste yanıma oturan biri, burnumun ucuna doğru birkaç fotoğraf uzattığın-

da!..

Bunlar güzel hikâyeler; rastlarsanız, iyi dinleyin...

O kadıncağz veya adamcağzın ağzından çıkan kelimelere değil de; ifade edemediği duygulara, sisli-buğulu manalara... Sözlerindeki titremelere, gözlerindeki pırıltılara konsantre olmaya çalışın...

♥

Zamanın içinden gelenler, duygu getiriyor bize...

Heybelerinizi doldurun...

.....

Yine aktarmak için, zamanın içinde; Başka birilerinin heybelerine!..

♥

Tarihe yön vermiş pek çok ünlünün veya siyasetçinin hikâyesini okudum...

Zor günlerde; savaşlarda, darbelerde... Yargılandıkları veya hapsedildikleri dönemlerde... Hastane günlerinde ve hatta ölüm döşeklerinde “vazgeçemedikleri” eşyalarını-

nın arasında neler var, biliyor musunuz?..

Hazine sandıkları değil...

Banka defterleri değil...

Takılar, tapular değil...

Çoğunun vazgeçemediği; çocuk resimleri, elle yazılmış pusulalar, birini hatırlatan minik eşyalar...

Örnek olarak; bazı devlet başkanlarının, öldükleri zaman üzerlerinden çıkan eşyalar arasında şu da var: Çoğu kimse tarafından anlaşılmayıp suçlanırken, hatta yargılanırken; kendi gibi düşünen (hem de hiç tanımadıkları) kimselerin, kendilerine hak verdikleri satırlarının bulunduğu gazete kupürleri...

♥

Bunlar ne mi? Niye mi bu kadar kıymetli? İşte bunlar... Karanlık çöktüğü zaman...

Isınabilmek için ateşi, önündeki yolu görebilmek için mumu-lambayı yakacak olan çakmak taşları veya kibritler!..

Ve gerçekten çok değerliler!..

♥

Silmeye kıyamadığım bir mesaj var gündür telefonumda...

İnsan ve duygularıyla meşgul olduğumuz, sadece sevgi ve motivasyon yazdığım dönem, köşemizi takip eden bir okuyucumuzdan gelmiş.

Şöyle diyor:

(Bugün tırpanla ot biçmeyi öğrendim.

Tırpanı bilirken aklıma, bizi “hayata bileyişin” geldi.

Koca çayırı tek başıma biçtim...

Ve teşekkür etmek istedim.

H...)

.....

Şimdi ben, yorum yazsam; ne diyeyim?..

Hadi, sizin de seveniniz çok olsun, diyeyim...

Sevgiyle kalın, diyeyim...❖

Kalb Nedir? Kalbin İçindeki Kâinatı Yutan Mana!

FATİH BAHADIR KAYA

Maddi hayatımıza kan pompalayan, ritmiyle ve atmosferiyle maddi bedenimizde hayatımızın ikamesine vesile olan çam kozalağı şeklindeki kalb, vücut ve cisme ne ise, onun için hangi işlevi görüyorsa; manevi kalbimiz de manevi ve mana hayatımız için aynı işlevselliği haizdir.¹

Kalb duygusu hem alet hem cihaz hem de latifedir; fakat kullanım şekline nazar edilmeden kullanıldığında, insanın mana üretmesine vesile olmaktan çok, onu bir daralmışlığa düşürebilir—bazen bir noktada, bir habbede ve bazen de bir hedonist hazda boğdurarak.

Manevi kalbin zarar görmesi, onun sevgi/nefret ve merhamet/gaddarlık arasında yalpalanmasına sebep olduğu gibi, kendini bulamadığında da nefsiyle mücadele edebilme imkanını yitirtir.

Kalb eğer insanın duygu ve latife dünyası içerisinde bir sultan, diğer duygulara bir tür koordinasyon ve idare görevinde üstünlük halinde kalmak istiyorsa, önce içindeki ada-

vete, nefrete, gaddarlığa karşı mesafe almayı öğrenerek; bunların yerine sevgi ve merhameti ikame etmeyi hedeflemelidir.

Sevgi/muhabbet ve merhamete mahal olabilmesi, yani muhabbet ve merhamet kalbte sürekli kalabilmesi için, nefse ve harici etkenlere karşı olan mücadelesinde dayanağı şu iki bakış açısı olmalıdır:

Birincisi; kalb kelime anlamı itibarıyla “dönmek, yüzünü bir taraftan diğer tarafa çevirmek” anlamlarına gebe olduğu için, hangi tarafa dönerse dönsün, o tarafa dair neş’et ettirmesi gereken her ne ise, onun doğumunu temin eder. Aslında insan muhabbet edebilmeyi, merhamet edebilmeyi, neyi sevmesi, neyi sevmemesi gerektiğini öğrenbilmesi için, önce kalbin kendisinin dönen bir varlık olduğunu bilmesi gerekir. Döndükçe hareketlenen ve hareketlendikçe döndüğü yönü muhafaza etmesi ve hatta her seferinde yeniden belirlemesi gereken bir mana külçesidir kalb. Bu külçenin yüzü hangi yöne dönerse,

kiblesi ve pusulası da o istikamet olur.

Bu sebeple kalbin ilk temel görevi, ödevi; dönerek kendisini manalandırır ve kendisi mana kazandıkça da hem diğer içsel duygularını hem de dışsal âlemini anlamlandırır. Bu yüzden, yüzünün dönmesi nihayetlenemeyen kalb bir istikamet yönünü bulunca, artık mutlak istikameti buldum diye böbürlenmesi, kurtuldum zannına kapılması ona sadece kalbinin mana dinamizmini kaybettirmez, aynı zamanda onu katılaştırmaya ve hantallaştırmaya yüz tutturur. Hantallaşması, katılaştığı hatta bazen de taştan katı bir hale gelmesi, kalbin kulluğunun istikametini sadece bir mecraya akıtması anlamına gelir. Sadece o bir mecra-ya akan kalb ve içerisindeki sevgi ve merhametle bağlı tüm manalar, ulviyet ve yüceliğini yitirir; salt dünyayı, dünyeviliği ve dünyevileşmeyi kible telakki ederler çünkü. Bu kalb yıkılır; manası manasızlaşır, çünkü dinamik bir döngü içerisinde bulması gereken Hakîm ve Vedûd bir Rabb-i Rahîm’e onu vasıl edecek üretimi olan sevgi ve merhameti geçici aynalarda dağılır.

Aşk, muhabbet ve merhamet cilvelerine mahfaza olan kalb, hikmetli bir yönlendirme ile yönü mütemadiyen bakması gereken yere bakmazsa, “Yere, göğe sığmam; mü’min kulumun kalbine sığarım” huzurî müjdesinden mesafelenir; artık mana külçesi olan kalbin en derininde Hâlık-ı Rahîm’ine ait yerde, ona dönebilecek bir imkân kalmaz. Bu kalb onu aramaz artık. Kalbin doğru mücadelesinin ilk adımı “tam bir mahviyet ve tevazu-u mutlak”² ile dönmeye devam etmesine ve muhabbetullah ayna olmaya çalışmasına bağlanması,³ mânidardır.

Manevi kalbin ritmi işte bu döngüsellik ve dur durak bilmeyen hareketliliğinde saklıdır. Duran kalb kaybeder, çünkü bir günü diğerine benzeyen zarardadır.

İkincisi; dönmekle muhabbeti/merhameti ve dönerek muhabbetullah istikametini ve kulluğunu keşfetmekle yükümlü olan kalb; insanın enfüsündeki duygularından önce nefesine daha sonra afaka bakan mükellefiyeti vardır. Nefsine bakan mükellefiyeti “mütakellim kalbim

ve muhatap nefsim”⁴ işaretinden çıkar. Kalbte kaynakayan irşâd etme işteğini doğru istikamete sevk etme meyli, kişinin kendi içinden başlayarak nefsinin ikna ettikten sonra afaka ve diğer insanlara teveccüh edebilirse, tesirli olur. Aksi takdirde, kalbi nefesine galebe etmemişler, kendileriyle doğru konuşma yönünü, üslubunu ve manasını bulamamışlardır. Bulamadıklarından, kendi dışındakilere laf atma ve onları irşâd etme fantezisinde olmak; dürüstlükten uzak, taslamaca bir tutumun dışavurumundan başka bir şey değildir.

Birey bu manası itibarıyla kalb ile nefsinin arasındaki iletişim ve etkileşim alanını ilk ve daimî çatışma alanı belirlediğinde, kalbindeki hâsıl olan manaların en birinci ve sürekli muhatabının kendi nefsinden başkası olmadığını iliklerine kadar idrak eder. Bu idrak ile nefsinin ikna ve bunu sürekli icra ettikten sonra ancak, kalb bulunduğu ve rastladığı manaları hâric-i âleme aktarabilecek kıvama gelir. Harice aktarması bir muallim, bir mürşid veya hiyerarşik üst bir makamdan “fazilet-füruşluk”⁵ veyahut istibdat kabilinden olmazsa tesirli olur. Şefkat ve merhametle nefsinin ikna etmiş kalbten çıkan manalar ferden ferda, aşağıdan yukarıya toplumun nurlanmasına ve aydınlanmasına vesile olur; nitekim kalbinin sürekli dönmesiyle içinde saklı olan en derin manalar tedricen açılır, gül goncası gibi; bu şekilde de aşama aşama etrafa tesiri intişar eder.

Nitekim, tesirin Allah’tan olduğuna ve Allah tarafından verildiğine iman etmiş bir kalb, kalbindeki derin manaların inkişafıyla Allah’la olan münasebetini derinleştirdikçe, şefkat ve merhametle ifade ettiği manaları söz olur. İşte bu sözler Kur’ânî bir sır olan **شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ**⁶ sırrını âleme taşır. Kulluğunu sürekli bir dönüşte bulan kalb çam kozalağının içindeki âlemi yutan manasına da kavuşur; şifa ve merhamet. ❖

Kaynaklar: 1. İşârâtü'l İcâz 2. Kastamonu Lâhikası 3. Mektûbât, 20. Mektup 4. Sözler, 17. Söz 5. Lem’âlar, 21. Lem’â 6. Kur’ân-ı Hakîm, İsrâ Suresi 82. ayet-i kerime:

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ
لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

Hayalin İçinden Öyküler

Karınca Kanatlanınca

HÜSEYİN BURAK UÇAR

Murat, yanında oturan fakat yolculuk başladığından bu yana kendisi ile tek kelime konuşmayan adamın; pür dikkat ve tam sayfa açık bir halde okuduğu gazetesini düzgün bir şekilde katlamasıyla, yolculuğun sona ermekte olduğunu anlamıştı. Diğer yolcularda da bir hareketlilik başlamış ve birçoğu, deniz otobüsünün pencerelerine yönelmişti. Kendisi de aynı şeyi yapacaktı. Yalova'dan İstanbul Bakırköy'e hareket etmiş olan bu deniz otobüsünün İstanbul'u karşısına aldığı bu dakikalarda manzaranın bir tablodan farksız olduğunu da biliyordu.

Bakırköy iskelesinde buluşacağı arkadaşı ile saat 18:30 için anlaşmışlardı. Fakat bir önceki deniz otobüsü ile geldiği için yaklaşık bir saat erken gelmişti. Daha bu kadar süresi olmasına sevinmişti aslında. Nedenini anlayamadığı bir sıkıntı vardı içinde. Arkadaşı onu İstanbul'un en eğlenceli mekânlarına götürceğini, felekten bir gece çalacakla-

rını söylemişti. Zaten çok hareketli, deli dolu biriydi. Çocukluğundan beri ona hep "atom karınca" diye takılırdı. Geceye katılacak ekte arkadaşının kız kardeşi ve eşi ile yine arkadaşının birkaç hafta sonra evleneceği nişanlısı da olacaktı. Bir de en yakın arkadaşı olarak Murat'ın da yanında olmasını istemişti. Murat bu tür bir muhabbete eskisi kadar sıcak bakmasa da arkadaşının bu teklifine hayır diyememişti. Askerliği birkaç ay önce bitmişti bitmesine fakat katıldığı çatışmalarda yaşadıkları, onun hayata bakışında farklılıklara neden olmuştu.

İskelenin kafeteryasına vardığında köşedeki kitap reyonunun yanı başındaki masaya oturdu ve sipariş almaya gelen garsona şekersiz bir Türk kahvesi istediğini söyledi.

Kahvesini yudumlarken bir yandan da hemen yanı başındaki kitap reyonuna şöyle bir göz gezdirdi. Oldukça zengin bir muhteviyatı vardı reyonun. Yeni çıkan kitaplardan bildiği

birkaç kitabın da reyonda olduğunu fark etti. Hatta okumayı düşündüğü İÇİMİZDEKİ BİZ adlı kitaba gözü ilişti. Bu kitabın yanında da şu ana kadar duymadığı, kapak tasarımını dikkat çekici bir kitabı fark etti. İsmi de ilginç gelmişti ona: KARINCA KANATLANINCA.

Bu isim, lisede edebiyat dersinde işledikleri bir konuyu aklına getirmişti. Ödevleri, Filibeli Ahmet Hilmi'nin AMAK-I HAYAL (Hayalin Derinliklerinde) isimli kitabıydı ve kitapta geçen fantastik bir karınca hikayesi üzerinde durmuşlardı ders boyunca. Hikayedeki karıncalar, yolcu almak için sırasını bekleyen bir at arabasının altındaki alanı araştırma arazisi olarak seçtikleri için, orada atların yaptıkları dışkılama faaliyetlerini doğa olayları sanıp bu olayların nedenlerini araştırıyorlar fakat bir türlü bulamıyorlardı. Verdikleri onca zayıf rağmen yine de hiç pes etmeden çalışmaya devam ediyorlardı. Öğretmenlerinin çoğu zaman

yaptığı gibi bu konuyu da insanların ve hayvanların yaratılış gayesine bağladığı şu sözleri bugün gibi aklındaydı:

"Karıncalar yaratılışları gereği çok çalışkandırlar. Tüm canlıların bir yaratılış gayesi olduğu gibi onların da bir görevi var ve bu görevi yerine getirmek için gece gündüz çalışırlar. Onların insanlar gibi, üstlendiği görevi yerine getirmeme gibi bir seçenekleri de yoktur. Bütün hayvanlar yaratılış gayelerine uygun yaşamaktadırlar. Fakat biz insanlar dilersek bütün bir ömrü, hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için tüketebiliriz. Karıncanın kanatlanmasının öleceğine işaret etmesi fakat bunu fark edememesi gibi, insan da onu kanatlandıran gücün ve hırslı etkisinde kalır, kalbinin ve ruhunun ölümünün farkına varmaz."

Bunları ona hatırlatan kitabı merak etmişti doğrusu. Kendisine çok yakın bir mesafede olan bu kitabı eline alıp karıştırmaya başladı.

Kitabın ön kapağında karıncaya benzer hiçbir şey yoktu. Sadece kapağı ortalayan bir şekilde büyük harflerle kitabın ismi ve alt sağ köşede yazarının ismi yer alıyordu. Novella tarzında bir romandı bu. İnce bir kitaptı. Murat arka kapakta yer alan oldukça kısa bir yazıyı okumaya başladığında daha ilk cümlede adeta beyninden vurulmuşa dönmüş ve vücudunun kaskatı kesildiğini hissetmişti:

"Bu kitap genç bir adamın; İLKER AKYILMAZ'ın hüznünlü hikayesini anlatmaktadır. Arkadaşları arasında Atom Karınca olarak tanınan kahramanımızın, felekten çalınan bir gecenin sonunda alkollü bir halde kullandığı araçla yaptığı kaza, çok sevdiği bir insanın ölümüne sebep olur. Artık onun için ölmenin ödül, yaşamanın ceza olduğu ve ikisi arasında gelgitler yaşayacağı bir dönem başlar. Ve o kendini cezalandırmayı tercih eder. Yaşadığı derin pişmanlık Atom Karıncayı, az uyuyan, az konuşan ve az yiyen gerçek bir insana dönüşürecektir."

Genç adam, okuduklarına inanmakta güçlük çekiyordu. İLKER AKYILMAZ onun beklediği arkadaşının ismiydi. Buluşmalarının nedeni ise felekten bir gece çalmaktı. Üstelik Atom Karınca lakabını ona kendisi takmıştı. Bunun bir isim benzerliği olma ihtimalini düşünerek biraz rahatladı. Felekten bir gece çalmak ise çok kullanılan bir tabirdi ve bunun tesadüf olması ihtimali daha da yüksekti. Evet evet mutlaka böyle olmalıydı yani tesadüftü tüm bunlar. Aslında bu soruların kesin cevabının kitabın içinde olduğunu biliyor fakat buna cesaret edemiyordu.

İlker'in gelmesine yaklaşık yarım saat vardı. Yaşadığı şok devam ediyordu. İçinden bir ses oradan uzaklaşmasını, başka bir ses, okuması gerektiğini söylüyordu. Yoksa bir rüya mıydı bu! Gerçek, yalan, hayal hepsi harmanlanmış ve zihninde adeta bir kaos başlamıştı. Baş ağrısı da cabasıydı.

Murat bir kahve daha söyledi. Kendini biraz topladıktan sonra kitabı karıştırmaya başladı. Yazarı tanıtan kısmı ve önsözü geçtiği sırada, omzuna dokunan bir elin varlığı ile irkil-di. Bu İlker'di. Beklenenden erken gelmişti. O

anda yaşadığı tedirginlikle, elindeki kitabı bir suç aletini saklar gibi hızla yerine koyarak ayağa kalktı ve sıkıca sarıldı arkadaşına.

Beraber onları bekleyen araca doğru yürürken arabanın arka koltuklarında ikisi bayan biri erkek üç kişinin olduğunu fark etti. Bunlar arkadaşının nişanlısı, kız kardeşi ve kız kardeşinin eşi olmalıydı. Kitaptan bahsetmesi gerekip gerekmediği konusunda kafası çok karışmıştı. Ya gerçekten de bu gece, bu beş kişiden birinin son gecesi ise, öğrendiklerini paylaşmamış olmak onu sonsuza kadar rahatsız etmeyecek miydi? Murat bu düşüncelerle bocalarken İlker şoför koltuğuna yöneldi ve ona da ön koltuğa geçmesini söyledi. Hızlı bir şekilde oradan uzaklaştılar.

Murat'ın, tam okumak üzere iken, İlker'in erken gelmesi nedeni ile okuyamadığı romanın ilk sayfası şu cümlelerle başlıyordu:

"İlker, araya giren askerlik dönemi nedeniyle uzun bir süredir görüşemediği çocukluk arkadaşı ile buluşacakları vapur iskelesine vardığında, arkadaşının kendisini kitap reyollarının olduğu bölümde beklemekte olduğunu gördü. Onun gelmiş olmasına çok sevindi. Çünkü felektan bir gece çalmak konusunda uzman olan bu arkadaşının böyle bir gecede yanında olması geceye çok şey katacaktı." ❖

Kan Hücrelerindeki Mucizeler III Kan Pulcukları (Trombositler)

DR. SELÇUK ESKİÇUBUK

Sizler bizlere kan pulcukları (trombositler) diyorsunuz. Kanınızdaki en küçük hücrelerimiz biz. Bizler kemik iliğindeki megakaryosit isimli hücrelerin sitoplazmasından kopan küçük parçalarız. Sizler bazen aranızda "Ufak tefek gördün de Karamürsel sepeti mi sandın" diye konuşursunuz ya, sakın benim küçüklüğüme bakıp da öyle küçümsemeyin. Rabbim bizleri çok önemli görevler için yaratmıştır. Sayımızın azlığı da çokluğu da sizi hasta edebilir.

Alyuvarlar gibi bizlerin de çekirdeği yoktur, yaşam süremiz 7-10 gündür. Niçin alyuvarlar kadar 120 gün değildir? Bunu bilen kimse yok. Normalde üçte birimiz dalaklarda bulunuruz. Kandaki sayımız 1ml kanda 150 bin-450 bin arasındadır. Yeni oluşan ve ölen hücrelerimizin arasındaki oran daima sabittir. Peki bu oranı böyle kim sabit tutuyor, ömrümüz niçin 7-10 gündür, niçin çekirdeğimiz yok? Hiç düşündünüz, akıllı yürüttünüz mü?

...

Bir yeriniz kesildiğinde, yaralanmış bölgelerdeki hasar görmüş kan damarlarında kanın pıhtılaşmasını sağlamada ve kan kaybını önlemede itfaiye erleri gibi görev yerimizde gideriz.

Damarda akıp giden kanın orta kısmında en hızlı bir biçimde, en büyük kan hücreleri olan alyuvarlar hareket ederler, yanlarda alyuvarlar yer alır. Damar duvarına temas eden bölgede ise kan basıncının etkisiyle biz pulcuklar akıp gideriz.

Damar içindeki yerimiz ince bir plan dahilindedir. Damarda bir kesik olduğunda hemen kesik yere yapışır sonra birbirimizle kenetlenir ve o deliğe tıkaç olur kapatırız. Kanama durur, görevimiz o an biter. Kandaki diğer pul-

cuklar dolaşım içinde yüzmeye devam ederler. Peki bu işler için sizin haberiniz olmadan bizi görevlendiren kim? Hiç düşündünüz, mantıksal akıl yürütme yaptınız mı?

...

Hücre zarımızda pıhtılaşma faktörü olan Faktör VIII reseptörlerimiz vardır. İçimizdeki granüllerde ise fibrinojen, plazminojen, pıhtılaşma ve trombosit kaynaklı büyüme faktörleri (PDFG) gibi çeşitli maddeler vardır. Daha sonra başka büyüme faktörlerinin de başka hücrelerde (makrofajlar, fibroblast, damar endoteli gibi) sentezlendiği bulundu. Üretim farklı kromozomlardaki genlerin kontrolünde olur. Bizim çekirdeklerimiz, dolayısıyla kromozomlarımız ve genlerimiz de yoktur. Öyleyse içimizdeki bu maddeleri kim idare ediyor? Bu konular hiç aklınıza gelip düşündünüz mü?

...

Kandaki hücre sayımızın azlığında neler olur biliyor musunuz? Temel olarak mukoza ve deride kanamalar olur. Bu kanamalar; burun kanaması, diş eti kanaması veya ağız

içi mukozasında hemorajik büller şeklindedir. Ciltte olan kanamalar ise peteşi (noktasal kanamalar) veya yüzeysel ekimozlarla (morarmalar) olarak ortaya çıkar.

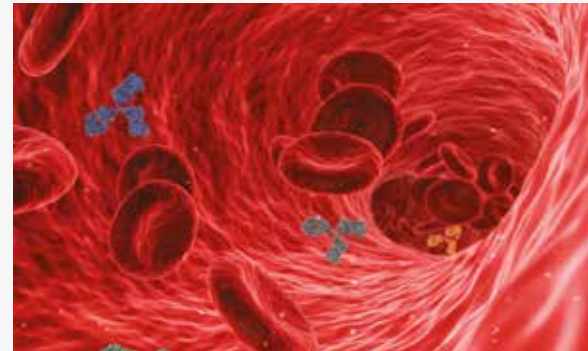
Peki ya çokluğumuzda neler olur onu biliyor musunuz? Genelde atardamarlarda kümeleşme sonucu tıkanmalar olur. En çok beyin veya kalp damarları tıkanır. Daha çok 60 yaş üstünde görülür. Sayıları çok artmışsa; baş ağrısı, baş dönmesi, göğüs ağrısı, güçsüzlük, el ve ayaklarda uyuşma veya karıncalanma gibi hastalık belirtileri olabilir. Çok başka nedenlerle çocuklarda da pulcukların sayısında geçici veya kalıcı hastalığa neden olan/olmayan artmalar görülebilir.

Kanın pıhtılaşmasında bize verilen görevlerden başka, içerdiğimiz büyüme faktörleri sayesinde yara iyileşmesinde önemli roller oynarız. Son yıllarda, düşük sayıda pulcuk varsa, kandan ayrılmış pulcuk (trombosit) süspanسیونları hem tedavide hem de koruyucu olarak kullanılmaktadır. Kendi damarınızdan alınan kandan elde edilen pulcuklardan ve büyüme faktörlerinden zengin plazma (PRP tedavisi) tekrar hasta olan dokulara enjekte edilerek uygulanan bir tedavi yöntemidir.

...

Bizler, kan damarları içinde yüzen en küçük hücrelerimiz, alyuvar ve akyuvarlarda olmadığı gibi bizlerde de akıl, mantık, hikmetli iş yapmak, tasarlamak gibi güçler yoktur, ancak bize verilen görevleri yaparız. Yaptığımız işleri sizin gibi akıllı insanlar sebeplere, tesadüflere vermez. Çünkü biz kan pulcukları da 4 temel esas altında yani "ilim, irade, güç ve hikmet" altında hareket ederiz. Bunlar ancak Yaratıcıda bulunabilecek sıfatlardır.

Sonuç: Bütün evren, galaksiler, cansız canlı varlıklar Kim'in emriyle çalışıyorsa sizler de, bizler de O'nun emriyle hareket eden birer memurlarız. Görünen sebeplerin ardında ancak O vardır. Bütün güç bize O'ndan gelir, bizim harika işlerimizin arkasında O'nun görünmez eli vardır. Gözünüzle gördüğünüz kadar, akıl gözünüzle de bakarsanız sizler de O'nun iradesini, kudretini ve rahmetini, bizlere yaptırılan harika işlerde görebilirsiniz. ❖

Yazarımız Doç. Dr. Rasim Soylu ile Sanatı ve 'Sanatın Büyüsü' Kitabını Konuştuk

SÖYLEŞİ: SERDAR ÇINAR

Yazarımız Rasim Soylu sanatla ilgili yazılıyla uzun zamandır Zafer okuyucularını bilgilendiriyor. Geçmişten bugüne sanat anlayışlarında ve sanat eserlerinde yaşanan süreçleri ve değişimleri anlaşılır ve sade üslubundan okuduk, bizlere çok güzel anlattı. Ve şimdi sanat konusundaki birikimini Sanatın Büyüsü ismini verdiği kitabında özetledi. Biz de yazarımızla kitabı hakkında konuşalım istedik. Güzel bir sohbet oldu. Buyrun siz de katılın...

S- Rasim hocam öncelikle kitabınızın başlığını sormak istiyorum. Neden bu isim, sanatın büyüsü ne demek? Sanat büyüler mi? Eskilerin deyimiyle sanat bir efsun mudur? Ya da postmodern sanat teorisyenlerinin dediği gibi sanat bir simülasyon mudur?

C- Sanat elbette insanı büyüler. Aslında büyüleyen, aklımızı başımızdan alan güzelliştir. Ancak güzellik ve sanat aklımızı harekete de geçirebilir ve geçirmelidir. Yani kim bu güzellikleri ve sanatı sergiliyor. Eski bir "boyacı" hikayesi vardır. Bir bahar mevsiminde dağlarda dolaşırken neredesin boyacı diye bağırarak bir adamın hikayesi. Yani bu rengarenk çiçekleri kim boyamış?

Tabiat en muhteşem sanat sergisidir. Allah ise sanatın sahibidir, sanatlı eserlerin yaratandır, hatta tüm sanatkârlara o yetenekleri verendir.

S- Sanatı, sergilerin dışında da aramalıyız ve görmeliyiz yani?..

C- Evet dediğimiz gibi tabiat en muhteşem sanat sergisidir. Harika eserlerini tabiat ve hatta kâinat sergisinde gösteren Allah (cc) insana bu hayret duygusunu bunun için vermiştir...

S- Sanatlı bir eser karşısında hayret etmek gerekir dediniz fakat sanki hayret etmeyi unutupuyor muyuz?

C- Evet hayret etmek, şaşmak gerek. Hem de hayret ki ne hayret... Sanat ve güzellik hayretimizi artırmalı. Fakat ülfet var. Alışmak, kanıksamak, 'zaten böyle olmalı' düşüncesi insanların gözleri önünde bir perde oluyor. Bu ülfet harika olan şeyleri nazarımızda sıradanlaştırıyor. Hayret ise insanın gözünü açtırır, aklını başına getirir. Rengarenk bir gökkuşağı, bir çiçek, bir kuş görüp de bunun olağanüstü bir tablo, bir eser olduğu görmeyen ve derk

etmeyen nasıl insan olabilir? Yemyeşil kırlarda bembeyaz papatyaları görüp de bunların hepsini bir ot olarak gören ve o otlayan canlılardan insanın bir farkı olmalı değil mi!?

S- Şunu sormak istiyorum: Günümüzde herkes kendini sanatçı/sanatkâr olarak tanıtır. Bu açıdan bakınca sanat nedir ve sanatçı kime denir? Necip Fazıl veya Cemil Meriç'in 'sanatçı fildişi kulede' ifadesi ne anlama gelir?

C- Sanatın tanımı; cemal ve kemalin görünmesi ve gösterilmesidir. Yani "Her cemal ve kemal sahibi kendi cemal ve kemalini görmek ve göstermek ister." İnsanda kemal arttıkça meyveleri olgunlaşan ağaç gibi eğilmelidir ki başkaları da istifade etsin... Veciz bir ifade var: Büyüklüğün makyası tevazudur; büyükleme küçülürsün.

Eski zamanlardan beri bir hizmetkâr olan sanatkâr, Modernizm ile birlikte elit ve üstün insan rolü yapıyor. Tabi ki ilim, irfan ve maharet ehli bir insan örnek, hürmete layık ve takdire şayan bir insandır. Ancak sanat, büyülenmek, alkış almak için yapılmaz. Sanatçı maddeye değer vermez, para için çalışmaz. İçinde bulunduğu toplumun manevi, kültür ve farkındalık seviyesini yükseltmek için çalışır. Sanatkâr insan, gönül insanıdır. İçinden geldiği için sanatla meşgul olur. Yine bir vecize söyleyeyim: "Ruhun manevi güzelliğidir ki, ilim suretiyle sanatında tezahür ediyor."

S- Peki hocam af buyurun hani denilir ya: "Sanatçı taş mı yesin!"

C- Kimse açlıktan ölmez. Allah herkesin rızkını veriyor. Sosyal hayat içinde herkesin ve her mesleğin maddi bir kazancı oluyor. Bu toplumlara göre değişiyor tabi ki. Medeniyet ve kültür seviyesi yüksek toplumlarda ilim ve hikmet gibi sanat da rağbet görüyor, değerli oluyor. Kültür seviyesi düşük toplumlarda zengin de olsalar bunların kıymeti bilinmiyor. Sanat ve marifet de değeri bilinmeyen yerden göç ediyor.

Bilim ve teknoloji gibi sanat da bir güçtür.

Bunlara sahip olanlar, zihinlere, bakışlara, hayatlara ve dolayısıyla bütün dünyaya hükmediyorlar. Yüzyıl önceye kadar güç bizdeymiş. Selçuklu ve Osmanlı dünyaya hükmetmiş. Sonra güç Avrupa ve Amerika eline geçmiş. Sonra Çin ve Japon, Asya devletleri de uyanmış. Şimdi bizde de bir kıpırdanma var. Yarınlar konusunda daha ümitliyim. Bu şiiri severim: "Yarın elbet bizim, elbet bizimdir; gün doğmuş gün batmış, ebet bizimdir."

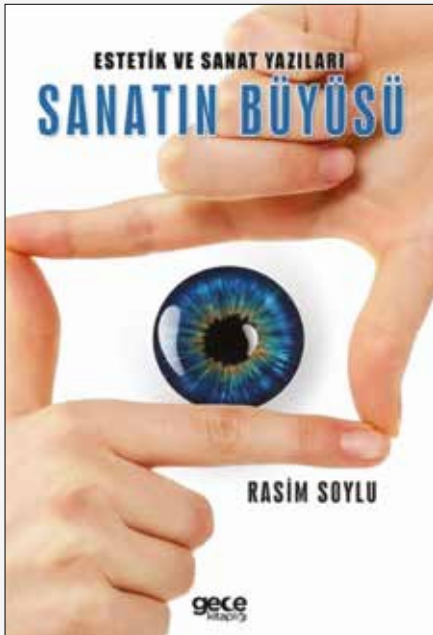
S- Hocam Necip Fazıl, "Anladım ki sanat, Allah'ı aramakmış/Gerisi yalnız çelik çomakmış" diyor, bu konuda siz ne dersiniz?

C- Büyükleme sözleri de büyük olur... Şöyle bir düşünün; bir insan portresinin kopyasını yapmak için günlerce atölyesinde çalışan bir sanatkâr, dünyadaki insanlar sayısınca birbirinden farklı ve benzersiz olan gerçek portreleri görür de bunları çizen Yüce Sanatkârı farketmez ve tanımazsa, onu öbür tarafta en kalın fırça ile kovalamazlar mı!..

Her ilmin en ileri ve son noktası Allah'ın güzel isimlerine ulaşır. Örneğin tıp ilmi Hakîm ve Şâfi ismine dayanır ve doktorlar da böylece hekim olur. Sanat da Allah'ın Sâni, Bedî, Cemîl, Musavvir ve Müzeyyin gibi isimlerine dayanır, kemalini bulur. Ve kâinata Allah namına bakınca da sonucu marifetullah olur; Allah'ı sanatıyla, ilmiyle, kudretiyle tanımak olur... Bu şekilde, sanatla uğraşanlar da hürmete layık sanatkârlar olur. Yoksa Kuran ayetlerinde denildiği gibi, bu dünya hayatı bir oyun ve oyalanmaktan ibaret olur. Yani sadece çelik çomakla vakit geçirir gibi hayatı heba etmek olur. Ya da şimdiki postmodern anlayışın "sanat bir simülasyon ya da illüzyondur" dediği gibi aldanmak veya aldatmak olur. Allah bilinmezse, tanınmazsa her şey anlamını yitirir.

S- Sayın hocam, gördüğüm kadarıyla kitabınızı da özetlemiş olduk aslında. Bu güzel sohbetiniz için Zafer okuyucuları adına size teşekkür ediyorum.

C- Ben teşekkür ederim ve tüm okuyucularımıza hayret dolu birer gönül dilerim. ❖

'Çocuğumuzun zekâsını geliştirmek için çok şey denedik. Fakat derslerde istediğimiz başarıyı gösteremiyor.'

FEYZULLAH AKDAĞ
Psikolojik Danışman

SORU: Hocam merhaba. Zekâ ile ilgili bilgi verebilir misiniz? Evlatlarımın zekâsını geliştirmek adına çok şey denedim. Balık yağı, ceviz gibi ürünler tükettik ancak oğlumun zekâsında problem de olmadığı halde derslerde istediğimiz başarıyı ortaya koyamıyor. Acaba başarı için tek başına zekâ yeterli değil mi?

Cevap: Zekâ başarı için tek başına yeterli değildir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu için başarı demek okul/ders/akademik başarıdır; zekâ da mantıksal-matematik zekâdan ibaret oldukça, zekânın tek başına yeterli olacağı gibi bir yanlış düşünce var olacaktır.

Başarı, okuldan ibaret olmadığı gibi zekâ da matematikte başarılı olmak anlamına gelmiyor. Son yıllarda zekâ alanında yapılan bilimsel çalışmalara göre zekâ sadece mantık-matematikten ibaret yekpare ve sabit bir sistem değildir. Zekânın birçok ayrı alanı vardır.

Bu konuda en önemli çalışma, Howard Gardner'in Çoklu Zekâ Kuramı'dır. Bununla beraber tek başına zekânın olması başarının anahtarı değildir. Bu konuya da açıklık getiren bilimsel çalışma ise Daniel Goleman'ın Duygusal Zekâ (EQ) Kuramı'dır. Yazının devamında her iki kuramın ne demek istediğini yazacağız.

...

Çevremizde çoğu kez duyduğumuz ya da şahit olduğumuz durumlardan birisi de akade-

mik olarak çok başarılı olan insanların mesela özel hayatlarında bu başarıyı sağlayamamalarıdır. Örneğin "adam doktormuş ama her gün hanımına şiddet uyguluyormuş" gibi haberleri sıkça görüyoruz. Adamın doktorluğunun vurgulanması "zeki ve başarılı bir adam nasıl oluyor da karısını dövüyor?" gibi bir şaşkınlığın eseridir. Oysa akademik başarı ve yüksek matematiksel zekâ, hayatın tüm alanlarında başarıyı garantilemez. Zira bunlardan çok daha fazlasına ihtiyaç vardır.

Ebeveynlerden ve öğretmenlerden duymaya alışık olduğumuz "zeki ama çalışmıyor" ifadesi her ne kadar klişe olsa da genel olarak bir gerçekliğe de işaret ediyor. Bu ifadeyle aslında çocuğun zekâsında bir problem olmadığı ancak gereken özveriyi göstermediği için istenen düzeyde başarı sağlayamadığı anlatılmaya çalışılır.

Evet, bu tespit büyük oranda doğru ama aynı zamanda fark edilmeyen, üzerinde durulmayan hayati bir ayrıntıya da sahiptir. Bu

çocuğun zekâsında problem yoksa neden çalışmıyor peki?

Yapılan araştırmalara göre dünyada zekâ seviyesinde geriliğin %2-%3 oranlarında olduğu ifade edilmektedir. Elbette bu itibari bir orandır. Zira yapılan zekâ testlerinin mantığı sürekli değişiyor ve haliyle sonuçlar da etkileniyor. Ancak bu oranları esas alsak bile her 100 insandan 97'si en azından normal zekâ seviyesine sahiptir.

Günümüzde en çok itibar gören zekâ kuramlarından olan Çoklu Zekâ Kuramı'nın sahibi Howard Gardner'a göre bütün insanlar çeşitli zekâ türlerine farklı düzeylerde sahip olarak doğarlar. Ancak bu zekâ türlerinden bazıları daha çok gelişir. Bu zekâ türleri dilsel, mantıksal, uzaysal, içsel, kinestetik, doğa ve varoluşçu zekâ olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çoklu Zekâ Kuramı dinamik bir kuram olduğu için saydığımız bu türlere yeni zekâ türlerinin de eklenebileceğini vurgulamaktadır. Çoklu Zekâ Kuramı'nın yıktığı en önemli yargılardan biri de zekânın yekpare bir şey olmadığı ve sırf matematik/mantık alanında iyi olmayan birisinin zekâ geriliğinden bahsedilemeyeceğidir. Bu sayede uzun yıllar zekâyı sadece matematik ya da mantık olarak tanımlayan paradigmayı Gardner, tarihe gömmüş oldu. Ancak geçerliliği kalmamış bu yaklaşımın toplum nezdinde hala etkili olduğunu görebiliyoruz. "Zeki olanlar sayısalcı olur" düşüncesi bahsini ettiğimiz düşünceden kaynaklanmaktadır.

...

Peki, çocuğun zeki olmasına karşılık ısrarla çalışmamasının sebebi nedir?

Bu soru birçok etkeni içinde barındıran bir cevabı hak ediyor ancak bu yazımızda bu etkenlerin en önemlilerinden olan EQ kavramından bahsedeceğiz. EQ (emotional quotient), duygusal zekâ demektir.

Eski görüşe göre IQ'su (intelligence quotient) yani zekâ katsayısı yüksek olan başarılı olurdu. Ancak buna en güçlü itiraz 90'lı yıllarda Daniel Goleman'dan geldi. Goleman, ortaya attığı EQ (duygusal zekâ) Kuramıyla bir insanın

IQ seviyesinin yüksek olmasının onun başarısını garantilemeyeceğini vurguladı. Yani "zeki ama çalışmayan çocuğun" durumunu açıklığa kavuşturmuş oldu.

"Zeki ama çalışmayan çocuğun sorunu nedir?" sorusuna duygusal zekâ kuramı şöyle cevap veriyor: Çocuk eğer kendi duygularını tanımiyorsa, duygularını yönetemiyorsa, kendini güdülemesini bilmiyorsa, başkalarının duygularının farkında değilse, insan ilişkilerini sağlıklı şekilde kontrol etmeyi bilmiyorsa, yani güçlü bir şahsiyet eğitimi almamışsa, IQ seviyesi ne kadar yüksek olursa olsun duygularına yenilerek ders çalışmayı bırakabilir ve potansiyelini ortaya koyamaz. Bu durum sadece ders çalışmayla da alakalı değildir. EQ hayatımızın her alanında mutluluğun ve huzurun en önemli öğelerinden biridir.

Sonuç olarak evlatlarımızın sayı saymaktan, yabancı dil öğrenmekten, özel matematik dersi almaktan, balık yağı tüketmekten daha çok ve daha öncelikli olarak sağlıklı bir şahsiyet eğitimine ihtiyacı vardır.

Bu eğitimi gerektiği şekilde alan çocuklar iyi bir insan, hayırlı bir evlat olarak güçlü bir şahsiyete sahip olabilirler. Ve bu şahsiyete sahip olduklarında zekâsının hakkını vermesi gerektiğini, insanlığa hizmet misyonunun olduğunu fark ederek sorumluluklarını hakkıyla yerine getirmek adına kendilerini motive edebileceklerdir. Bu da var olan zekâ seviyesinin son radesine kadar zorlanması anlamına gelecektir.

Fikirleriyle insanlığa yön vermiş insanları incelediğimizde karşımıza öncelikle güçlü bir şahsiyet eğitimi çıkmaktadır ve bu eğitim de öncelikle ailede başlamaktadır. Evlatlarımızın IQ seviyesinden çok EQ seviyesini yükseltmeye gayret etmeliyiz.

Aynı zamanda kendimizi de bu çabadan mahrum etmemeliyiz. Duygularını bilme/tanıma, duyguları yönetme, kendini güdüleme, başkalarının duygularının farkında olma, ilişkileri kontrol etme gibi konular herkes için hayati öneme sahiptir. Duygusal zekânın (EQ) seviyesini artırmak ruh sağlığımızın anahtar öğelerinden biridir. ❖

Sorularınızı ruhsalsifa@gmail.com adresine yazabilirsiniz.

düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

Şu değerli ömrümüz, yarın ne yiyeceğim, kışın ne giyeceğim düşünceleriyle harcanır gider.

— **SADİ-İ ŞİRAZİ**

Neyin imkânsız olduğunu söylemek zor. Çünkü dünün hayali, bugünün umudu ve yarının gerçeğidir.

— **R. H. GODDARD**

Sevgi ve anlayışla hareket eden hiç kimse kaybetmez; veren de kazanır, alan da!

— **DOĞAN CÜCELOĞLU**

Kulluk, her an Allah'a muhtaç olduğunu bilmek ve Onun Resulüne tam tâbi olmaktır.

— **HZ. CÂFER-İ SÂDİK (RA)**

Kendine hayran olanlara kimse hayran olmaz.

— **KONFÜÇYÜS**

Soğumuş demiri, çürümüş eşyayı düzeltmeye çalışma!

— **İMAM GAZZALİ (RA)**

Senin gönlün değişirse, dünya değişir.

— **ŞEMS-İ TEBRİZİ**

Çocukluğunda soru soran, büyüdüğünde cevap verebilir.

— **HZ. ALİ (KV)**

Mavi, bir renkten daha fazlası bence..
Sonu olmayan bir gökyüzü,
Umut dolu bir deniz...

— **CEMAL SÜREYYA**

Konuşmayı öğrenmek sadece iki yıl sürerken,
sessiz kalabilmeyi öğrenmek altmış yıl alır.

— **E. HEMİNGWAY**

Hem bu deveyi güdecek, hem bu diyarda kalacağız.
Çünkü deve de bizim, diyar da...

— **RASİM ÖZDENÖREN**

Birinin gerçek yüzünü görmek istiyorsan,
kendisine hiçbir iyiliği dokunmayan birisine nasıl
davrandığına bak.

— **P. COELHO**

Günlerin kıymetini bilmeyenin yılları çabuk geçer.

— **ATASÖZÜ**

HAL DİLİ
OSMAN SUROĞLU

yeni bir başlangıç

Yağmurunu ve meleklerini yeniden istiyoruz.

Rüzgârın sesini, ırmağın sesini..

Dağların dağ, denizlerin deniz, **kadınların kadın,**
çocukların çocuk, erkeklerin erkek, ekmeğın
ekmek, nenenin nane olduğu bir dünyayı
yeniden isterken, Seni istiyoruz aslında...

Mevlana İdris

